

1. כללי

הפרסום כולל נתונים פיזיים בתחומים: דמוגרפיה, חינוך, רווחה, תשתיות, תחבורה, בנייה, מים ועוד, ונתונים כספיים לשנת 2014. הנתונים בפרסום מוצגים על פי המעמד המוניציפלי של הרשויות המקומיות בישראל בסוף שנת 2014.

בחלקו הראשון של הפרסום מוצגים נתונים עיקריים, נתונים מסכמים ונתונים השוואתיים לכל הרשויות. בחלקו השני של הפרסום מוצגים נתונים ברמת הרשות המקומית, המהווים את פרופיל הרשות. בתחילתו של חלק זה מובאים נתונים מסכמים לפי מעמד מוניציפלי: כלל ארצי, עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות, ובהמשך מובאים נתונים לכל אחת מהרשויות.¹

2. ממצאים עיקריים

2.1. רשויות מקומיות

בשנת 2014 היו בישראל 255 רשויות מקומיות (למעט שתי מועצות מקומיות תעשייתיות: רמת חובב ומגדל תפן), שכללו 76 עיריות, 125 מועצות מקומיות ו-54 מועצות אזוריות. האוכלוסייה בישראל בסוף שנת 2014 מנתה 8,297.0 אלף תושבים.² כ-74.4 אחוז מהם התגוררו בתחומי העיריות, כ-14.9 אחוז במועצות מקומיות, וכ-10.0 אחוזים במועצות אזוריות.³ חלקה של האוכלוסייה המתגוררת בתחומי העיריות גדל במשך הזמן מ-59 אחוז (ב-20 עיריות) בשנת 1951, ל-67 אחוז (ב-29 עיריות) בשנת 1970, וכאמור, ל-74.4 אחוז (ב-76 עיריות) בשנת 2014.

2.1.1. עיריות ומועצות מקומיות

ב-76 עיריות התגוררו בסוף שנת 2014 כ-6,172.1 אלף תושבים. יחס התלות הממוצע בין האוכלוסייה הנתמכת לאוכלוסייה התומכת הוא 863 לאלף תושבים בלתי תלויים, ושיעור מאזן ההגירה הפנימי לאלף תושבים⁴ בעיריות הוא שלילי (-1.5).

ב-125 מועצות מקומיות התגוררו בסוף שנת 2014 כ-1,237.2 אלף תושבים, יחס התלות הממוצע בין האוכלוסייה הנתמכת לאוכלוסייה התומכת הוא 910 לאלף תושבים בלתי תלויים, ושיעור מאזן ההגירה הפנימי לאלף תושבים הוא חיובי (1.6).

¹ לא התקבלו נתונים כספיים לשנת 2014 עבור המועצות המקומיות: ג'ולס, חריש, עין מאהל ופורידיס, עבור העיריות: טייבה וסח'נין, ועבור המועצה האזורית: בוסתן אל-מרג'.

² כולל את הגרים מחוץ ליישובים.

³ אוכלוסיית המועצות האזוריות כוללת את הגרים מחוץ ליישובים למעט הפזורה הבדווית בדרום.

⁴ חישוב שיעור לאלף תושבים הוא ביחס לאוכלוסייה הממוצעת (ולא ביחס לאוכלוסייה בסוף שנה).

2.1.2. מועצות אזוריות

בסוף שנת 2014 התגוררו ב-54 מועצות אזוריות כ-828.2 אלף תושבים ב-1,006 יישובים. יותר מ-58.0 אחוז מהתושבים המתגוררים במועצות אזוריות נמצאים במושבים ובקיבוצים. יחס התלות הממוצע בין האוכלוסייה הנתמכת לאוכלוסייה התומכת הוא 945 לאלף תושבים בלתי תלויים, ושיעור מאזן ההגירה הפנימי לאלף תושבים במועצות אזוריות הוא חיובי (9.0).

לוח א.- יישובים במועצות אזוריות, לפי צורת יישוב, 2014

התפלגות האוכלוסייה באחוזים	מספר יישובים	צורת יישוב	סמל (צורת יישוב(1)
100.0	1,006	סך הכל	
		יישובים עירוניים, יהודיים	180
5.1	7	9,000-5,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, יהודיים	190
9.8	28	4,999-2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, מושבים	191
0.8	3	4,999-2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, מושבים שיתופיים	192
0.5	2	4,999-2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, קיבוצים	193
0.3	1	4,999-2,000 תושבים	
		יישובים עירוניים, לא-יהודיים	290
4.3	12	4,999-2,000 תושבים	
34.8	405	מושבים (לרבות כפרים שיתופיים)	310
		מושבים שיתופיים	320
3.0	38		
19.6	268	קיבוצים	330
		יישובים מוסדיים, יהודיים	340
1.1	32		
5.1	57	יישובים כפריים אחרים, יהודיים	350
		יישובים קהילתיים	370
11.0	119		
		יישובים מוסדיים לא-יהודיים	440
0.0	1		
3.6	33	יישובים כפריים אחרים, לא-יהודיים	450

(1) ראו פירוט היישובים באתר האינטרנט של הלמ"ס: יישובים בישראל
<http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2014/index2014.xls>

מתוך 1,006 היישובים במועצות האזוריות, היו בשנת 2014, 53 יישובים עירוניים, ובהם התגוררו 172.6 אלף תושבים לעומת 167.8 אלף תושבים ב-53 יישובים עירוניים בשנת 2013. יצוין, כי מאפייני היישובים העירוניים שונים מאלה של יישובים אחרים באותה מועצה אזורית (לדוגמה: קיבוצים, מושבים, יישובים קהילתיים) ולכן הצרכים המוניציפליים שלהם שונים.

לוח ב.- אוכלוסייה ביישובים עירוניים(1) במועצות אזורית, 2014

מועצה אזורית	יישוב עירוני	אוכלוסייה ביישוב	אחוז אוכלוסייה ביישוב מסך כל האוכלוסייה במועצה האזורית
אל-בטוף	עוזייר	2,977	40.9
אל קסום	אל סייד	3,345	39.4
	אום בטין	2,929	34.5
בוסתן אל-מרג'	כפר מצר	2,563	34.9
	סולם	2,397	32.7
ברנר	גבעת ברנר	2,618	34.7
גוש עציון	אלון שבות	3,141	14.8
	תקוע	3,200	15.1
	אלעזר	2,532	11.9
	נווה דניאל	2,174	10.2
גזר	נוף איילון	2,113	8.5
	בית חשמונאי	2,158	8.7
דרום השרון	מתן	3,600	11.9
	צור יצחק	3,581	11.9
הגלבע	מוקייבלה	3,581	12.7
	גן נר	2,634	9.3
	נאעורה	2,072	7.3
הגליל התחתון	גבעת אבני	2,096	18.6
זבולון	נופית	2,721	21.1
	אבטין	2,672	20.8
חבל מודיעין	לפיד	2,505	11.0
חוף הכרמל	עתלית	6,559	23.0
	קיסריה	4,760	16.7
לב השרון	צור משה	3,086	13.6
	נורדייה	2,057	9.0
מטה אשר	שייח' דנון	2,668	10.3
מטה בנימין	כוכב יעקב	6,993	12.3
	גבע בנימין	5,065	8.9
	כפר אדומים	3,952	6.9
	עפרה	3,137	5.5
	עלי	3,947	6.9
	טלמון	3,486	6.1
	מבוא חורון	2,425	4.3
	חשמונאים	2,638	4.6
	כפר האורנים	2,668	4.7
	שילה	3,113	5.5
	מצפה יריחו	2,270	4.0
	מטה יהודה	צור הדסה	7,184
עין נקובא		2,941	5.7
מנשה	קציר	2,671	14.4
מרחבים	תפרח	2,088	16.8
משגב	סלמה	3,002	11.5
נווה מדבר	ביר הדאג'	4,529	64.3
נחל שורק	יד בנימין	3,713	45.4
עמק חפר	בת חפר	5,451	13.3
	כפר ויתקין	2,041	5.0
	בית יצחק - שער חפר	2,116	5.2
עמק יזרעאל	שמשית	2,632	7.3
	אחוזת ברק	2,098	5.8
עמק לוד	כפר חב"ד	5,859	40.6
שומרון	שערי תקווה	5,451	16.0
	ברכה	2,195	6.4
שפיר	מרכז שפירא	2,203	21.4

(1) יישובים המונים 2,000-9,000 תושבים בשנה הנסקרת.

ברוב המועצות האזוריות יש יישוב עירוני אחד או שניים. מספר היישובים העירוניים הגבוה ביותר (11) נמצא במועצה האזורית מטה בנימין. היישוב העירוני הגדול ביותר הוא צור הדסה, הנמצא במועצה אזורית מטה יהודה. בשנת 2014 יישוב זה מנה 7.2 אלף תושבים.

2.2 דמוגרפיה

2.2.1 אחוז גידול האוכלוסייה

שיעור הגידול הכולל של האוכלוסייה בשנת 2014 (2.0 אחוזים) עלה במעט לעומת שנת 2013 (1.9 אחוזים). מבין הרשויות המונות 10,000 תושבים ויותר, במועצה אזורית חוף השרון נרשם הגידול החיובי הגבוה ביותר של אוכלוסייה – 8.9 אחוז, בעוד שבמבשרת ציון נרשמה ירידה של 1.5 אחוז.

לוח ג.- שיעור גידול האוכלוסייה, (1) 2014

הגידול הנמוך ביותר			הגידול הגבוה ביותר		
אחוז גידול לעומת 2013	אוכלוסייה באלפים 2014	רשות מקומית	אחוז גידול לעומת 2013	אוכלוסייה באלפים 2014	רשות מקומית
-1.5	24.3	מבשרת ציון	8.9	14.4	מועצה אזורית חוף השרון
-0.4	40.3	נצרת עילית	8.7	39.7	יבנה
-0.3	128.5	בת ים	8.6	34.1	מועצה אזורית שומרון

(1) רשויות המונות 10,000 תושבים ויותר.

2.2.2 ריבוי טבעי

שיעור הריבוי הטבעי הכלל ארצי, 16.3 לאלף תושבים, עלה במעט בהשוואה לשנת 2013 (16.0).

לוח ד.- שיעור ריבוי טבעי לאלף תושבים, 2014

רשויות לא-יהודיות		רשויות יהודיות	
שיעור ריבוי טבעי	רשות מקומית	שיעור ריבוי טבעי	רשות מקומית
השיעור הגבוה ביותר			
39.0	לקיה	51.1	מודיעין עילית
35.4	תל שבע	45.0	קריית יערים
35.0	ערעה-בנגב	43.4	ביתר עילית
32.7	שגב שלום	39.9	עמנואל
השיעור הנמוך ביותר			
9.3	ג'ש (גוש חלב)	2.5	סביון
10.2	מעיליא	2.8	קריית ים
10.6	ראמה	3.1	קריית טבעון
11.5	מזרעה	3.7	נצרת עילית

שיעור גבוה של ריבוי טבעי נמצא בעיקר ברשויות מקומיות יהודיות בעלות צביון חרדי וברשויות מקומיות לא-יהודיות.

2.2.3. מאזן הגירה פנימית

בשנת 2014 ירד היקף ההגירה הפנימית ב-3.4 אחוזים בהשוואה לשנת 2013 ועמד על 253,836 נכנסים/יוצאים.

לוח ה- מאזן הגירה פנימית, (1) שיעור לאלף תושבים, 2014

השיעור הנמוך ביותר		השיעור הגבוה ביותר	
ל-1,000 תושבים	רשות מקומית	ל-1,000 תושבים	רשות מקומית
-36.1	מועצה אזורית זבולון	64.1	יבנה
-34.0	מצפה רמון	48.6	מזכרת בתיה
-31.0	אלקנה	45.8	אורנית
-27.0	מבשרת ציון	45.8	כפר תבור

(1) רשויות המונות 2,000 תושבים ויותר.

שיעור מאזן ההגירה לאלף תושבים בשנת 2014 היה 2.2- בתל אביב ו-4.2- בחיפה. בירושלים נמשכה מגמת ההגירה השלילית שהחלה בשנת 2001, ועמדה על שיעור של 8.0- בשנת 2014.

2.3. רווחה

2.3.1. מקבלי דמי אבטלה

השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי דמי אבטלה לאלף תושבים בשנת 2014 נרשמו ברשויות: חריש (40.8), מועצה אזורית זבולון (35.0) ואור עקיבא (17.7).

2.3.2. ילדים ששולמו בגינם קצבאות

במועצה אזורית נווה מדבר נרשם אחוז הגידול החיובי הגבוה ביותר של ילדים ששולמו בגינם קצבאות (26.5 אחוז) בעוד שבמועצה מקומית באקה אל-גרביה נרשמה ירידה באחוז הילדים ששולמו בגינם קצבאות (6.3- אחוזים).

לוח ו-1. ילדים שבגינם שולמו קצבאות, 2014 – אחוז גידול לעומת 2013

הגידול הנמוך ביותר		הגידול הגבוה ביותר	
אחוז גידול	רשות מקומית	אחוז גידול	רשות מקומית
-6.3	באקה אל-גרביה	26.5	מועצה אזורית נווה מדבר
-4.4	מג'ד אל-כרום	18.9	מועצה אזורית אל קסום
-4.0	כוכב יאיר	9.9	באר יעקב

20.7 אחוז מהילדים מקבלי קצבאות היו במשפחות עם 5 ילדים ויותר.

לוח ז-2. ילדים שבגינם שולמו קצבאות – בכלל המשפחות ובמשפחות עם 5 ילדים ויותר, 2014

מועצות מקומיות – האחוז הגבוה ביותר			עיריות – האחוז הגבוה ביותר		
אחוז ילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר (1)	ילדים – סך הכל מקבלי קצבאות בכלל המשפחות	רשות מקומית	אחוז ילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר (1)	ילדים – סך הכל מקבלי קצבאות בכלל המשפחות	רשות מקומית
63.4	9,056	חורה	67.5	29,872	ביתר עילית
62.6	7,905	עררה-בנגב	66.8	39,227	מודיעין עילית
58.6	10,394	תל שבע	59.0	26,557	אלעד
55.8	6,046	לקיה	55.7	51,227	בית שמש
54.7	4,739	שגב-שלום	52.2	87,255	בני ברק

(1) אחוז ילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים שבגינם שולמו קצבאות.

אחוז גבוה של ילדים במשפחות גדולות, שבגינם שולמו קצבאות, נמצא ברשויות מקומיות יהודיות בעלות צביון חרדי וברשויות עם אוכלוסייה בדוית.

2.3.3. מקבלי גמלת הבטחת הכנסה⁵

שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה ירד ב-2014 והסתכם ב-39.6 נפש לאלף תושבים בהשוואה ל-40.9 בשנת 2013. המועצות המקומיות שוהם, אורנית, בית אריה, אפרת, פרדסייה, והמועצות האזוריות דרום השרון, חוף השרון, ברנר, עמק חפר ונחל שורק נמנו עם הרשויות שבהן שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה לאלף תושבים הוא בין הנמוכים (1.3-2.9). לעומת זאת, לקיה, תל שבע, שגב-שלום, ערערה-בנגב, אל קסום, חורה וכסיפה נמנו עם הרשויות שבהן שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה לאלף תושבים הוא בין הגבוהים (192.6-333.8).

2.3.4. מבוטחים בקופות חולים

ברשויות הערביות שומרת קופת חולים כללית על חלקה היחסי הגבוה.

לוח ח. - מבוטחים בקופות חולים, 2014

					אחוזים	
קופת חולים				סך הכל	רשות מקומית	
לאומית	מאוחדת	מכבי	כללית			
8.9	13.7	25.0	52.4	100.0	כלל ארצי	
רשויות עם האחוז הגבוה ביותר של מבוטחים בקופת חולים כללית						
0.1	0.1	0.1	99.7	100.0	ע'ג'ר	
0.5	0.1	0.3	99.2	100.0	טובא-זנגרייה	
0.1	1.2	1.1	97.6	100.0	שבלי – אום אל-גנם	
0.8	1.0	0.6	97.6	100.0	תל שבע	
רשויות עם האחוז הנמוך ביותר של מבוטחים בקופת חולים כללית						
2.6	51.2	39.3	6.9	100.0	קריית יערים	
4.0	80.9	3.6	11.5	100.0	קריית ארבע	
32.0	47.9	4.3	15.8	100.0	ביתר עילית	

האחוז הגבוה ביותר של מבוטחים בקופת חולים **מכבי** נרשם ברשויות המקומיות כפר שמריהו (70.4), סביון (64.1) ורמת השרון (56.6).

האחוז הגבוה ביותר של מבוטחים בקופת חולים **מאוחדת** נרשם ברשויות המקומיות קריית ארבע (80.9), קריית יערים (51.2) וביתר עילית (47.9).

האחוז הגבוה ביותר של מבוטחים בקופת חולים **לאומית** נרשם ברשויות המקומיות יבנאל (45.9), קרני שומרון (43.0) ובית אל (41.5).

⁵ הדירוג לא כולל רשויות שמספר מקבלי הבטחת הכנסה בהן הוא 1-10 תושבים.

2.3.5. צריכת מים למגורים בעיריות ובמועצות מקומיות

בשנת 2014 חלה עלייה של כ-0.8 אחוזים בצריכת המים למגורים לנפש בעיריות ובמועצות מקומיות בהשוואה לשנת 2013 (49.7 לעומת 49.3 מ"ק לנפש, בהתאמה).

צריכת המים הגבוהה ביותר הייתה במועצות מקומיות בעלות רמה חברתית-כלכלית גבוהה.

לוח ט. - צריכת מים למגורים בעיריות ובמועצות מקומיות, 2014

הצריכה הנמוכה ביותר		הצריכה הגבוהה ביותר	
מ"ק לנפש	רשות מקומית	מ"ק לנפש	רשות מקומית
24.7	תל שבע	294.7	כפר שמריהו
26.8	חורה	288.0	סביון
27.1	ערעה-בנגב	97.1	ראש פינה
28.2	בועיינה-נג'ידאת	96.4	עומר

צריכת המים למגורים לנפש ברשות המקומית שנמדדה בה הצריכה הגבוהה ביותר, גדולה פי 11.9 מהצריכה לנפש ברשות המקומית שהצריכה בה הנמוכה ביותר.

2.3.6. פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם⁶

2.3.6.1. כמות פסולת

פסולת ליום לתושב (קילוגרם לנפש) עמדה בשנת 2014 על 1.7 ברמה הכלל ארצית. כמויות הפסולת הגבוהות ביותר נרשמו בעיריות: אילת (3.3 ק"ג לנפש), תל אביב-יפו (2.6), יבנה (2.5), אור יהודה (2.3) והרצלייה (2.2). הכמויות הנמוכות ביותר נרשמו בעיריות: מודיעין עילית (0.8), ביתר עילית ואלעד (1.0), קלנסווה ואריאל (1.1), גבעת שמואל (1.2).

הכמויות הגבוהות ביותר נרשמו במועצות המקומיות: כפר שמריהו (5.6), מיתר (3.3), יסוד המעלה ומגדל (3.1) וראש פינה (2.8). הכמויות הנמוכות ביותר נרשמו במועצות המקומיות: שעב (0.8), קדומים, עמנואל, פסוטה (0.9) ובוקעאתא (1.0).

העיריות שבהן כמות הפסולת לתושב היא הגבוהה ביותר הן בדרך כלל עיריות שבהן היחס בין האוכלוסייה השוהה לאוכלוסייה המתגוררת הוא גבוה, בשל היותן מרכז תירות או מרכז עסקים (אילת ותל אביב-יפו).

⁶ הנתונים המוצגים מתייחסים ל-185 רשויות שביצעו מדידה בפועל ודיווחו ללמ"ס או למשרד להגנת הסביבה. בחישוב הנתון הכלל ארצי ולפי סך הכל עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות, נכללו גם נתונים זקופים לרשויות שלא התקבלו מהן נתוני מדידה בפועל. ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

2.3.6.2. אחוז מחזור פסולת⁷

מחזור הפסולת עמד בשנת 2014 על 18.1% ברמה הכלל ארצית. אחוז המחזור הגבוה ביותר נמדד בעיריות: כפר סבא (39.9), כפר קאסם (37.8), הרצלייה (37.0) ונתניה (36.4). במועצות מקומיות: חריש (48.1), כפר ורדים (44.6), בנימינה-גבעת עדה* (40.9) וטורעאן (39.9). ובמועצות אזוריות: עמק חפר (54.9), אלונה (49.9), מנשה ומשגב (48.8 בכל אחת מהן).

2.4. חינוך

2.4.1. גני ילדים⁸

בשנת הלימודים תשע"ד (2013/14) היו 456,680 ילדים בגני ילדים של משרד החינוך בגיל 3-6. עלייה של 5.1% לעומת שנת הלימודים הקודמת (434,350 (תשע"ג 2012/13).

2.4.2. תלמידים בכיתות בחינוך היסודי והעל-יסודי

בשנת הלימודים תשע"ד (2013/14) הפעילה מערכת החינוך היסודי והעל-יסודי 5,436 בתי ספר⁹ ובהם כ-64.7 אלף כיתות. בכיתות אלו למדו כ-1,620.7 אלף תלמידים. הממוצע הארצי עמד על 25 תלמידים לכיתה, דומה לממוצע בשנת הלימודים תשע"ג (2012/13).

צפיפות נמוכה של תלמידים לכיתה נמצאה בחריש, בעמנואל, ביבנאל, במעלה אפרים, בכפר כמא, בבית שאן, במועצות אזוריות מבואות החרמון, תמר, חבל אילות ומרום הגליל (בין 9.7 ל-18.4 תלמידים לכיתה). לעומת זאת, צפיפות גבוהה נרשמה בריינה, בהר אדר, באבן יהודה, באלפי מנשה, בעומר, בלהבים ובתל מונד (בין 30.3 ל-32.7 תלמידים לכיתה).

2.4.3. אחוז הזכאים לתעודת בגרות מסך כל תלמידי כיתות יב

האחוז הכלל ארצי עלה בשנת תשע"ד (2013/14) ל-61.5 אחוז בהשוואה ל-61.1 אחוז בשנת תשע"ג (2012/13).

בערים הגדולות (200,000 תושבים ויותר) היה אחוז הזכאים כדלקמן: 76.4 בראשון לציון, 73.8 בתל אביב-יפו, 72.4 בחיפה, 70.8 בפתח תקווה, 68.6 בנתניה, 66.7 בבאר שבע, 55.9 באשדוד ו-30.8 בירושלים (חינוך עברי בלבד).

2.4.4. אחוז הזכאים לתעודת בגרות, שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות, מסך כל תלמידי כיתות יב

האחוז הכלל ארצי הגיע בשנת תשע"ד (2013/14) ל-49.9 אחוז דומה לזה שהיה בשנת תשע"ג (2012/13). בערים הגדולות (200,000 תושבים ויותר) היה אחוז הזכאים כדלקמן: 64.0 בתל אביב-יפו, 63.6 בראשון לציון, 62.0 בחיפה, 61.4 בפתח תקווה, 49.8 בנתניה, 49.6 בבאר שבע, 46.8 באשדוד ו-26.1 בירושלים (חינוך עברי בלבד).

⁷ ראו הגדרה בפרק 3 – מונחים, הגדרות והסברים, סעיף 3.6.3 עמ' 33.

⁸ גנים עירוניים וציבוריים בפקוח משרד החינוך.

⁹ בספירת בתי ספר לפי דרג חינוך נספר פעמיים בית ספר שמתקיימים בו לימודים ביותר מדרג חינוך אחד, לדוגמה חטיבת ביניים ותיכון. הנתונים כוללים ישובים חסרי מעמד מוניציפלי.

לוח י. - זכאים לתעודת בגרות, תשע"ד-2013/14

זכאים לתעודת בגרות ששמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות, מסך כל תלמידי יב			זכאים לתעודת בגרות, מסך כל תלמידי יב		
האחוז הגבוה ביותר	אחוז ממוצע	רשות מקומית	האחוז הגבוה ביותר	אחוז ממוצע	רשות מקומית
	49.9			61.5	סך הכל כלל ארצי
	47.7			58.8	עיריות – סך הכל
86.3		גבעת שמואל	89.8		גבעת שמואל
80.6		גבעתיים	87.0		גבעתיים
80.6		רעננה	85.1		רעננה
	52.5			66.1	מועצות מקומיות – סך הכל
88.3		כוכב יאיר	94.4		בית ג'ן
84.8		כפר ורדים	93.4		פרדסייה
84.1		שוהם	91.7		כוכב יאיר
	61.6			72.6	מועצות אזוריות – סך הכל
87.0		חוף השרון	91.3		חוף השרון
82.5		שער הנגב	85.0		שער הנגב
80.0		הערבה התיכונה	84.4		הערבה התיכונה

2.5. עמדות הציבור (על פי ממצאי הסקר החברתי לשנת 2014¹⁰)

2.5.1. שביעות רצון כללית מאזור המגורים

83.1% מבני 20 ומעלה מרוצים באופן כללי מאזור מגוריהם.

2.5.2. שביעות רצון מהניקיון באזור המגורים

55.9% מבני 20 ומעלה מרוצים מהניקיון באזור מגוריהם.

2.5.3. שביעות רצון מכמות השטחים הירוקים, הגנים הציבוריים והפארקים באזור המגורים

55.5% מבני 20 ומעלה מרוצים מכמות השטחים הירוקים, הגנים הציבוריים והפארקים באזור מגוריהם.

לוח יא. - שביעות רצון מאזור המגורים, (1) 2014

האחוז הגבוה ביותר	אחוז ממוצע	רשות מקומית
		מרוצים (2) באופן כללי מאזור המגורים
	83.1	כלל ארצי
91.9		תל אביב-יפו
89.4		ראשון לציון
87.8		רמת גן
		מרוצים מהניקיון באזור המגורים
	55.9	כלל ארצי
71.5		ראשון לציון
65.9		חולון
62.2		תל אביב-יפו
		מרוצים מכמות השטחים הירוקים, הגנים הציבוריים והפארקים באזור המגורים
	55.5	כלל ארצי
78.5		תל אביב-יפו
77.3		ראשון לציון
77.0		חולון

(1) בערים המונות 100,000 תושבים ויותר.
 (2) מרוצים – כולל "מרוצה מאוד" ו"מרוצה".

¹⁰ ראו גם: הסקר החברתי 2014 – איכות הסביבה והון חברתי באתר האינטרנט של הלמ"ס:
http://www.cbs.gov.il/reader/?Mlval=cw_usr_view_SHTML&ID=988

2.6. נתוני ביצוע תקציב של הרשויות המקומיות¹¹

רשויות שבהן ההכנסות העצמיות גדולות מתאפיינות ברמה חברתית-כלכלית גבוהה או בהכנסות גדולות משירותים מסחריים ביחס לגודל האוכלוסייה. לדוגמה, מועצה אזורית תמר מהווה מרכז תיירותי ותעשייתי, ומתאפיינת בצפיפות נמוכה של האוכלוסייה (ליחידת שטח שיפוט).

לוח יב.- אחוז הכנסות עצמיות מהתקציב הרגיל, 2014

האחוז הנמוך ביותר		האחוז הגבוה ביותר	
אחוז	רשות מקומית	אחוז	רשות מקומית
1.6	מועצה אזורית נווה מדבר	93.6	מועצה אזורית תמר
2.2	מועצה אזורית אל קסום	92.3	כפר שמריהו
12.1	לקיה	92.0	סביון
14.3	כאוכב אבו אל-היג'א	84.9	תל אביב-יפו
14.9	חורה	84.5	מועצה אזורית חוף השרון

בנתוני השתתפות הממשלה ביחס להכנסות בתקציב הרגיל המצב הפוך – השתתפות הממשלה גבוהה יותר, ככל שאחוז ההכנסות העצמיות נמוך יותר.

3. מונחים, הגדרות והסברים

3.1. כללי

סמל יישוב: לכל יישוב מבין 1,207 היישובים יש סמל בן ארבע ספרות. מערכת סמלי היישובים נבנתה בעיקר כדי לסייע לפעילות ממוחשבת של מערך מרשם האוכלוסין במשרד הפנים ושל רישומי המען של תושבי המדינה. המערכת היא דינמית ומנהלת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סמל: בעיריות ובמועצות מקומיות הסמל זהה לסמל היישוב (בן ארבע ספרות), ואילו במועצות אזוריות הסמל זהה למעמד המוניציפלי (בן שתי ספרות).

מחוז: המחוזות הוגדרו לפי החלוקה המינהלית הרשמית של מדינת ישראל. על פי חלוקה זו קיימים בארץ 6 מחוזות. כמו כן, נוסף אזור יהודה והשומרון כדי לאפיין את היישובים הישראליים ואוכלוסייתם הנמצאים באזור זה.¹²

¹¹ בשנת 2014 לא התקבלו נתונים עבור העיריות: טייבה וסח'נין, עבור המועצות המקומיות: חריש, ג'ולס, עין מאהל ופורידיס, ועבור מועצה אזורית בוסתן אל-מרג'.

¹² ראו גם: *יישובים בישראל* באתר האינטרנט של הלמ"ס:
<http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2014/info2014.pdf>

3.1.1. סיווג הרשויות המקומיות

מעמד מוניציפלי

בהתאם להסדרים חוקיים ומינהליים מבחינים בין שלושה סוגי רשויות מקומיות:

1. **עירייה:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שקיבל מעמד של עירייה.
2. **מועצה מקומית:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שאין לו מעמד של עירייה.
3. **מועצה אזורית:** רשות מקומית הכוללת יישובים כפריים אחדים. לפעמים נכללים בתחומי מועצה אזורית גם יישובים עירוניים. חלק מיישובים עירוניים אלה עשויים לקבל במועד מאוחר יותר מעמד של מועצה מקומית. נוסף על אלה ישנם 4 יישובים שהם חסרי מעמד מוניציפלי: מקוה ישראל, מחנה יתיר, נווה אבות ושני. הם נמצאים בשטח שאינו שייך לאף רשות מוניציפלית.

דת רוב האוכלוסייה ברשות המקומית – הרשויות המקומיות נחלקות ל"רשויות יהודיות" ול"רשויות לא-יהודיות" בהתאם לרוב האוכלוסייה ברשות המקומית. בדרך כלל יש ברשויות המקומיות רוב מוחלט של יהודים או של ערבים.¹³

3.1.2. סיווגי היישובים

יישוב: מקום המאוכלס בקביעות, והמקיים את התנאים האלה:

1. גרים בו בקביעות 40 תושבים בוגרים או יותר.
  2. בעל מינהל עצמי.
  3. אינו נמצא בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.
  4. מוסדות התכנון אישרו את הקמתו.
- צורת יישוב:** צורת היישוב נקבעה, ככל האפשר, לפי המצב בפועל ולפי ההגדרות שלהלן. אין בקביעה זו כדי להשליך על מעמדו של יישוב על פי דין.

היישובים נחלקים לשתי קבוצות עיקריות: יישובים עירוניים ויישובים כפריים.

- א. **יישובים עירוניים:** מונים 2,000 תושבים ויותר, ומסווגים לקבוצות לפי גודלם (כולל גם יישובים בעלי אופי כפרי שמנו יותר מ-2,000 תושבים). החל במפקד 2008 נקבעו חלוקות חדשות בסיווג היישובים העירוניים. צורת היישוב +200,000 פוצלה לשתי קבוצות: 499,999-200,000 ו-500,000+. צורת היישוב 9,999-2,000 פוצלה אף היא לשתי קבוצות: 4,999-2,000 ו-9,999-5,000. בצורת היישוב 4,999-2,000 ניתן ביטוי גם לאופיים הכפרי של יישובים אלו (קיבוצים, מושבים).
- ב. **יישובים כפריים:** מונים פחות מ-2,000 תושבים (גם אם אינם חקלאיים ואינם בעלי אופי כפרי), ומסווגים לפי צורות יישוב אלה:

מושב – יישוב כפרי המאורגן כאגודה שיתופית, ויש לו זכות לנחלות חקלאיות (לפי משמעות מונח זה במינהל מקרקעי ישראל). זהו יישוב של יחידות משפחתיות, אשר כל אחת מהן היא יישות כלכלית עצמאית. חלק מהייצור ומהמינהל הכלכלי הוא בידי האגודה השיתופית, ואת רמת השיתוף קובעים התושבים.

מושב שיתופי – יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור והשיווק מבוצעים במשותף, ואילו הצריכה מתבצעת באופן פרטי.

¹³ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

קיבוץ – יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור, השיווק והצריכה מאורגנים על בסיס שיתופי.

יישוב מוסדי – מוסד בעל תכונות של יישוב, שאינו כלול בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.

יישוב קהילתי – יישוב המאוגד כאגודה שיתופית, שאין לו זכות לנחלות חקלאיות, ושבו תחומי הפעולה של האגודה השיתופית (היצרני, הצרכני, המוניציפלי והחברתי) והיקפה נקבעים בידי התושבים.

יישוב כפרי אחר – יישוב המונה פחות מ-2,000 תושבים ושאינו נכלל בסוגי היישובים האחרים.

גרים מחוץ ליישובים – קבוצות של אוכלוסייה המתגוררות מחוץ לתחומי שטח השיפוט של יישובים מוכרים. במקומות שבהם מתגוררת אוכלוסייה זו לא מתקיימות כל ההגדרות האופייניות ליישוב (כפי שמוגדר לעיל). קבוצה זו נכללת באוכלוסייה הכפרית.

באוכלוסיית הגרים מחוץ ליישובים נכללות אוכלוסיית ה"מקומות", שבטי הבדווים ואוכלוסיית בתי הכלא ומוסדות אשר נמצאים מחוץ לשטח המוניציפלי של היישוב (בהתאם לאומדן המוסדות שהתקבל במפקד 2008). אוכלוסיית גרים מחוץ ליישובים נכללת בסך כל המועצות האזוריות ובכל מועצה אזורית בנפרד, למעט פזורה בדווית במחוז דרום (כלומר היא אינה נכללת בפרופיל מועצות אזוריות במחוז דרום).¹⁴

3.1.3. שינויים במועצות אזוריות ובעיריות

בשנת 2014 שונו צורות יישוב ב-6 יישובים, מצורת יישוב "מקום" לצורות היישוב האלה: ל"יישוב קהילתי" – "אירוס" (במועצה האזורית גן רווה) ו"באר גנים" (במועצה האזורית חוף אשקלון), ל"יישוב מוסדי יהודי" – "גבעת שמש" ו"כפר זוהרים" (במועצה האזורית מטה יהודה), ל"יישוב מוסדי לא-יהודי" – "דייר ראפאת" (במועצה האזורית מטה יהודה).

בשנת 2014 כפר יונה קיבלה מעמד של עיר (הייתה מועצה מקומית).

3.1.4. ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

מרכז תפקודי של מועצה אזורית: מיקום משרדי המועצה האזורית. ברוב המועצות האזוריות יש מרכז תפקודי אחד, במיעוטן קיימים שני מרכזים או יותר.¹⁵

סכום המרחקים: הנתון הבסיסי הוא המרחק ממרכז היישוב אל המרכז התפקודי של המועצה האזורית, לפי מסלולי הכביש הקצרים הקיימים בין שתי נקודות אלו, עבור כל יישוב וכל מועצה.

המרחקים נמדדו עבור נתוני כבישים לשנת 2006 והתבססו על שכבת הכבישים של חברת מפה, שכבת היישובים הנקודתית לשנת 2006 ושכבת המועצות האזוריות של תחום ממ"ג בלמ"ס.

ממוצע המרחקים: סכום המרחקים מחולק במספר היישובים, עבור כל מועצה אזורית.

ממוצע מרחקים משוקלל במועצה אזורית: ממוצע מרחקים מיישוב למרכז מועצה אזורית משוקלל באוכלוסייה של כל יישוב במועצה, בשנת 2006.

¹⁴ החל בשנת 2008 "גרים מחוץ ליישובים" במחוז דרום סווגו תחת סמל יישוב 1997. ראו גם: *יישובים בישראל* באתר האינטרנט של הלמ"ס:

<http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2014/info2014.pdf>

¹⁵ במועצות אזוריות שבהן יש יותר ממרכז תפקודי אחד, חושבו המרחקים ממקום מושבו של ראש המועצה.

3.2. דמוגרפיה

3.2.1. אוכלוסייה¹⁶

אוכלוסייה קבועה (דה יורה) כוללת תושבים קבועים בעלי אזרחות ישראלית ותושבי קבע ללא אזרחות ישראלית (לרבות אלה הנעדרים מישראל פחות משנה בעת האומדן).

עד שנת 2008 האוכלוסייה כללה אומדן של התיירים והתושבים הארעיים השוהים בישראל יותר משנה (למעט דיפלומטים ואנשי או"ם). אומדני האוכלוסייה המבוססים על מפקד אוכלוסין 2008 כוללים את האוכלוסייה הרשומה במרשם האוכלוסין בלבד. אלה שאינם רשומים במרשם האוכלוסין לא נכללים באומדן גם אם שהו בישראל יותר משנה. אומדני האוכלוסייה אינם כוללים את אוכלוסיית העובדים הזרים (עובדים מחו"ל) בעלי אשרת עבודה. אוכלוסייה זו נאמדה בכ-192 אלף נפש בסוף שנת 2014 וחלקם שהו בישראל יותר משנה. בנוסף, אומדן האוכלוסייה אינו כולל אנשים שנכנסו ארצה ללא אשרת שהייה ואנשים שלא נכנסו דרך מעברי גבול מוכרים.

אוכלוסייה – סך הכל (סוף 2014): בפרופיל של סך כל העיריות וסך כל המועצות המקומיות – האוכלוסייה כוללת רק יישובים בעלי מעמד מוניציפלי. בפרופיל של סך כל המועצות האזוריות¹⁷ האוכלוסייה כוללת את הגרים מחוץ ליישובים, ואילו בפרופיל הארצי האוכלוסייה כוללת גם יישובים חסרי מעמד מוניציפלי וגם גרים מחוץ ליישובים לרבות פזורה בדווית במחוז דרום.

גיל: מספר השנים השלמות שמלאו לאדם עד תאריך האומדן.

יחס תלות

היחס שבין האוכלוסייה הנתמכת לבין האוכלוסייה התומכת. האוכלוסייה הנתמכת כוללת ילדים בגיל 0-19 ואוכלוסייה מבוגרת בגיל 65+. האוכלוסייה התומכת כוללת את האוכלוסייה בגיל העבודה (20-64).¹⁸

3.2.2. קבוצת אוכלוסייה ודת¹⁹

יהודים ואחרים: כולל יהודים, נוצרים לא-ערבים ואנשים שאינם מסווגים לפי דת במשרד הפנים.

ערבים: כולל מוסלמים,²⁰ נוצרים-ערבים ודרוזים.

3.2.3. גידול האוכלוסייה

מרכיבי השינוי של האוכלוסייה הקבועה הם: ריבוי טבעי (לידות פחות פטירות) ומאזן הגירה (ראו הגדרות בהמשך).

¹⁶ אומדני אוכלוסייה כוללים נתונים אך ורק על אנשים הרשומים במרשם האוכלוסין.

¹⁷ בפרופיל של כל מועצה אזורית (בדומה לפרופיל סך כל המועצות האזוריות), האוכלוסייה כוללת את "הגרים מחוץ ליישובים" כגון: מוסדות ומתקני כליאה למעט פזורה בדווית בדרום.

¹⁸ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

¹⁹ ראו גם: *שנתון סטטיסטי לישראל*, פרק 2 – אוכלוסייה, באתר האינטרנט של הלמ"ס:

http://www.cbs.gov.il/shnaton66/st02_00.pdf

²⁰ במועצה מקומית כפר כמא וביישוב ריחאנייה האוכלוסייה צ'רקסית והדת מוסלמית.

אחוז גידול האוכלוסייה

אחוז גידול האוכלוסייה חושב באופן זה:

$$\left\{ \frac{\text{אוכלוסייה בסוף שנה נוכחית}}{\text{אוכלוסייה בסוף שנה קודמת}} * 100 \right\} - 100$$

לידות חי ופטירות

הנתונים על לידות ופטירות מבוססים על הפרטים האישיים שבמרשם התושבים וכן על אלה המופיעים בטופסי "הודעת לידת חי", "הודעת פטירה" ו"הודעה על לידת עובר מת".

הנתונים על לידות כוללים לידות שאירעו בישראל (כולל אזור יהודה והשומרון) שבהן לפחות לאחד ההורים הייתה תעודת זהות ישראלית. הנתונים אינם כוללים לידות שאירעו בחו"ל לאזרחי ישראל.

יישוב הלידה: היישוב נקבע לפי יישוב המגורים של האם.

הנתונים על פטירות כוללים פטירות של תושבים קבועים ושל עולים בכוח, ואינם כוללים מקרי מוות של תושבים ישראלים ששהו בחו"ל, של תיירים או של עובדים זרים שנפטרו בארץ.

יישוב הפטירה: היישוב נקבע לפי כתובתו האחרונה של הנפטר.

ריבוי טבעי: ההפרש שבין לידות חי לבין פטירות, בתקופה מוגדרת.

תינוק: יילוד שטרם מלאה לו שנת חיים אחת.

שיעור לאלף לידות חי: שיטת הצגה – כל השיעורים, הממוצעים וכד' המבוססים על 5 עד 19 מקרים במונה, ניתנים בסוגריים, ואלה המבוססים על פחות מ-5 מקרים מסומנים בשתי נקודות (...).²¹

הגירה

מאזן הגירה ביישוב: ההפרש שבין מספר הנכנסים ליישוב לבין מספר היוצאים ממנו בשנת לוח (בשנה קלנדרית). כולל עולים ועולים בכוח, תיירים ששינו את מעמדם לעולים או לעולים בכוח, כניסות לשם איחוד משפחות, עולים בכוח חוזרים, תושבים קבועים ששבו לישראל אחרי שהייה של יותר מ-12 חודשים בחו"ל ואזרחים עולים. מכל אלה מופחתים התושבים ששהו בחו"ל יותר מ-12 חודשים ועולים בכוח שיצאו לחו"ל.²²

השתקעות ראשונה של עולים: הנתונים מתייחסים ליישוב המגורים הראשון של העולים. מעבר של עולים ליישובים אחרים נכלל בהגירה בין יישובים (הגירה פנימית). הנתון אינו כולל אזרחים עולים ועולים בכוח ששינו את מעמדם לעולים.

הגירה פנימית: שינוי יישוב המגורים של תושבים במדינה בשנת לוח.

הנתונים על הגירה פנימית בין יישובים מבוססים על העיבודים שנעשו מתוך קובץ השינויים, כפי שנרשמו במרשם התושבים במשרד הפנים, על פי הודעות התושבים על שינוי כתובת. הנתונים אינם כוללים השתקעות ראשונה של עולים, אבל כוללים שינוי כתובת של עולים.²³

²¹ ראו גם: שנתון סטטיסטי לישראל, פרק 3 – תנועה טבעית, באתר האינטרנט של הלמ"ס:

http://www.cbs.gov.il/shnaton66/st03_00.pdf

²² להגדרות "עולה", "אזרח עולה" ו"עולה בכוח" ראו גם: שנתון סטטיסטי לישראל, פרק 4 – עלייה והגירה, באתר האינטרנט של הלמ"ס:

http://www.cbs.gov.il/shnaton66/st04_00.pdf

²³ ראו גם: שנתון סטטיסטי לישראל, פרק 2 – אוכלוסייה, באתר האינטרנט של הלמ"ס:

http://www.cbs.gov.il/shnaton66/st02_00.pdf

3.3. שכר רווחה²⁴

3.3.1. מקבלי דמי אבטלה²⁵ (ממוצע חודשי): לדמי אבטלה זכאי מובטל שהיה שכיר וחיפש עבודה דרך שירות התעסוקה, בתנאי שהשלים תקופת אכשרה כמוגדר בחוק. ניתן לקבל דמי אבטלה מגיל 20 ועד גיל 67. בתנאים מסוימים ניתן לקבל דמי אבטלה גם מגיל 18.

על פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל זכאי לתשלום דמי אבטלה עבור תקופה מרבית של 50, 67, 100, 138 או 175 יום, בהתאם לגילו ולמספר ילדיו. הוא יכול למצות את מספר הימים האלה במשך שנה ממועד תחילת האבטלה שלו. החל ביולי 2007 חיילים משוחררים זכאים לדמי אבטלה רק אם צברו תקופת אכשרה של 6 חודשי עבודה תוך שנה משחרורם. לפני כן חיילים משוחררים היו פטורים מצבירת תקופת אכשרה. הם זכאים לתשלום דמי אבטלה לתקופה מרבית של 70 יום.

על פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל שנשלח על ידי שירות התעסוקה לקורס להכשרה מקצועית זכאי לדמי אבטלה מופחתים. זאת עקב תיקון לחוק שהחל ביולי 2002, לפיו מנוכים מדמי האבטלה של הלומד בהכשרה מקצועית 30 אחוז מהגמלה. מובטל זה אינו מתייבב בשירות התעסוקה ואינו נרשם באופן שוטף ככל המובטלים האחרים. כלומר, מקבלי דמי אבטלה הלומדים בהכשרה מקצועית אינם מחפשי עבודה ואינם נכללים בין דורשי העבודה או בין הבלתי מועסקים.

במניין מקבלי דמי אבטלה נכללים רק מי שקיבלו דמי אבטלה בפועל.

3.3.2. מקבלי קצבת זקנה ושירים

קצבת זקנה: לפי חוק הביטוח הלאומי משולמת למבוטח שצבר תקופת אכשרה שמזכה בקצבה, בהגיעו לגיל המזכה בקצבת זקנה (גיל פרישה או גיל הזכאות לקצבת זקנה). גיל הפרישה הוא הגיל שבו זכאי מבוטח לקצבת זקנה בהתאם למבחן הכנסות. גיל הפרישה בינואר 2014 היה 67 שנים לגבר ו-62 שנים לאישה. גיל הזכאות לקצבת זקנה ללא מבחן הכנסות בינואר 2014 היה 70 שנים לגבר ו-67 שנים ושמונה חודשים לאישה. הנתונים המוצגים מתייחסים לסוף שנה.

מקבלי קצבת שאירים: אלמנים, אלמנות וילדים, המקבלים קצבה לאחר פטירתם של המבוטחים.

3.3.3. מקבלי גמלת הבטחת הכנסה

הבטחת הכנסה: משולמת למי שאינו מסוגל להבטיח לעצמו הכנסה מעבודה כדי מחייתו ואיננו זכאי לתשלומים ממקורות אחרים.

הנתונים המוצגים מתייחסים לסך כל הנפשות המקבלות גמלת הבטחת הכנסה בגיל העבודה (כולל ילדים במשפחה הזכאים לגמלה), לפחות חודש אחד במשך השנה.

השלמת הכנסה: משולמת למי שהכנסתו מעבודה או ממקור אחר נמוכה מרמת ההכנסה המינימלית לקיום כפי שנקבעה בחוק.

²⁴ בנושא רווחה (גמלאות וקצבאות) ראו הגדרות והסברים מפורטים בפרסום: המוסד לביטוח לאומי (2014). מערכת הביטוח הלאומי בישראל נכון לינואר 2014. ירושלים: המחבר. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

הנתונים עבור גמלאות: סיעוד, נכות כללית, נידות, נכות מעבודה ותלוים, ואחוז מקבלי השלמת הכנסה מתפרסמים עבור רשויות מקומיות מעל 2,000 תושבים.

²⁵ מספר מקבלי דמי אבטלה כולל מקבלי הכשרה מקצועית.

3.3.4. מקבלי גמלת סיעוד

גמלת סיעוד: זכאים לגמלת סיעוד הם אישה וגבר בגיל הפרישה, התלויים במידה רבה בעזרת הזולת בביצוע רוב פעולות היום-יום, או הזקוקים להשגחה, למעט מי שנמצא במוסד סיעודי או מי שרוב הוצאות החזקתו במוסד אחר הוא על חשבון גוף ציבורי. הזכות לגמלה ושיעורה מותנים במבחן הכנסות. הנתונים המוצגים מתייחסים לסוף שנה.

3.3.5. מקבלי גמלאות: נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים²⁶

גמלת נכות כללית: קצבה זו משולמת למבוטח, אשר כתוצאה מליקוי גופני, שכלי או נפשי מתקיים בו אחד מאלה: אין לו כושר להשתכר מעבודה או ממשלח יד או שכושרו להשתכר צומצם עקב הליקוי, בין בבת אחת או בין בהדרגה, ב-50 אחוז או יותר. אין לו הכנסה בפועל מעבודה או ממשלח יד או שהכנסתו אינה עולה על 45 אחוז או 60 אחוז מהשכר הממוצע, בהתאם לחומרת הליקוי, משך תקופת הזכאות ולפי זכאותו/אי זכאותו לקצבת נכות.

גמלת ניידות: משולמת למוגבלים בניידות – לנכה שדרגת מוגבלותו בניידות גבוהה מ-40 אחוז והוא בעל רישיון נהיגה בתוקף, או לנכה שאינו נוהג בעצמו ודרגת מוגבלותו בניידות היא לפחות 60 אחוז. הגמלה כוללת:

- הלוואה עומדת לכיסוי המסים החלים על הרכב המאושר על פי הכללים שנקבעו, ומוחזרת בעת מכירת הרכב.
- קצבת ניידות חודשית, המשולמת למוגבל בניידות עבור הוצאות הניידות שלו, בתנאים מסוימים נוספים. לבעלי נכות קשה ביותר משולמת בתנאים מסוימים גמלה אף אם אין ברשותם רכב.

גמלאות נכות מעבודה:

- קצבת נכות מעבודה משולמת למבוטח שנפגע בתאונת עבודה או שחלה במחלת מקצוע, וכתוצאה מכך אינו מסוגל לעבוד בעבודתו ואף לא בעבודה מתאימה אחרת, ולא עבד למעשה. הקצבה משולמת לנכים שדרגת נכותם הקבועה 20 אחוז ויותר (9 אחוזים לדרגת נכות זמנית), לפי דרגת הנכות ובשיעור יחסי להכנסתו של הנפגע.
- מענק נכות מעבודה ניתן לנכים שדרגת נכותם 9–20 אחוזים.
- קצבה מיוחדת ומענק מיוחד משולמים לנכים שדרגת נכותם 75 אחוז ויותר, וכן לנכים עם קשיי הליכה שדרגת נכותם 65–74 אחוז.

גמלאות תלויים בנפגעי עבודה:

- קצבת תלויים משולמת לשאירי מבוטח שנהרג או שנפטר עקב פגיעה בעבודה ולאחריה שהיו תלויים בו לפרנסתם. גובה גמלת התלויים תלוי בהכנסת המבוטח ערב פגיעתו ובמספר התלויים בו.
  - מענק תלויים לאלמן או לאלמנה, שאינם זכאים לקצבת תלויים, בתנאים מסוימים נוספים – בשווי 36 חודשי קצבת תלויים.
- גמלאות תלויים נוספות: מענק נישואין, דמי מחיה ליתומים, מענק בר-מצווה, מענק עקב פטירה.

²⁶ הנתונים המוצגים מתייחסים לסוף שנה.

3.3.6. משפחות המקבלות קצבאות בגין ילדים עד גיל 18

קצבת ילדים: משולמת למשפחה בגין ילדיה (שטרם מלאו להם 18 שנה). הקצבה המשפחתית מורכבת מצירוף הקצבאות המשולמות עבור כל ילד זכאי במשפחה. בפרופיל הכלל ארצי הנתונים כוללים "חסרי מעמד מוניציפלי" ו"לא ידוע".

3.3.7. מבוטחים בקופות החולים

החל באחד בינואר 1995 חוק ביטוח בריאות ממלכתי קובע שכל תושב במדינת ישראל מבוטח בביטוח בריאות. **קופות חולים:** הנתונים מתייחסים ל-4 קופות החולים שאישר שר הבריאות עד כה (כללית, מכבי, מאוחדת ולאומית). **מבוטחים בקופות חולים** (סוף שנה) – הנתונים נכונים ל-30.11.2014. ייתכן שמספר המבוטחים גבוה ממספר התושבים בסוף השנה ביישובים מסוימים, עקב חוסר עדכון ברישום.

3.3.8. שכירים ועצמאים

האוכלוסייה הנחקרת כוללת את כל הבוגרים (מעל גיל 18) המבוטחים על פי חוק הביטוח הלאומי ועל פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי. הנתונים מבוססים על דיווחי שכר והכנסה לשנת 2013 כפי שנקלטו בקובצי המוסד לביטוח לאומי עד מועד הכנת העיבודים (1 במאי 2015). לא מוצגים נתונים עבור רשויות מקומיות המונות פחות מ-2,000 תושבים.

השכר החודשי והשכר השנתי הממוצע של שכירים

שכיר: מי שבינו לבין מעסיקו קיימים יחסי עובד ומעביד ומקבל שכר ממעסיקו הרשום במס הכנסה ובביטוח הלאומי והמדווח על תשלום מדי חודש. כל עוד משולם שכר (גם בעת היעדרות עקב מחלה, חופשה, לימודים וכו') העובד נחשב לשכיר. שכיר שהיה מועסק בכמה מקומות עבודה, נספר בעיבודים אלו רק פעם אחת, כך שהנתונים משקפים את מספר השכירים ולא את מספר משרות השכיר.

הנתונים מתייחסים לעובד שעבד לפחות חודש אחד בשנה כשכיר. בקבוצה זו נכללו השכירים שהיו במשך השנה גם עצמאים.

בהגדרת "שכיר" נכללו גם קבוצות האוכלוסייה הבאות:

- חברי קיבוצים ומושבים שיתופיים ומועמדים לחברות העובדים במשקיהם
- עובדים המועסקים במשק בית
- חיילים בשירות קבע
- עובדים שפרשו מעבודתם לפני שהגיעו לגיל פרישה

אין נמנים עם השכירים תושבים זרים המועסקים בישראל

שכר: שכר ברוטו לחודש ששולם לעובד השכיר, לפני ניכויים למס הכנסה וניכויים אחרים. השכר כולל: שכר יסוד, תוספות יוקר, תוספות ותק, מקדמות, תשלומים בעבור שעות נוספות, פרמיות, תגמולים, קצובות, מענקים ותוספות למיניהן (שוטפים או חד-פעמיים), כמו כוננויות, תורנויות, "חודש 13", קצבת נסיעה, גמול השכלה, גמול השתלמות, תשלומים בעד אחזקת רכב, דמי הבראה וכו'.

השכר ברוטו אינו כולל הוצאות נלוות שהמעסיק מפריש לקרנות (כגון קרנות פנסיה או קופות גמל), לביטוח לאומי ולביטוח בריאות, למס מעסיקים ועוד.

שכר חודשי ממוצע של שכיר במשך השנה: מתקבל באמצעות חלוקת סכומי השכר ברוטו ששולמו לשכירים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה ובמספר השכירים. הנתונים מתייחסים לשכר שקיבל העובד מכל המשרות שבהן עבד במשך השנה.

נתוני השכר ששולם במשך השנה ומספר חודשי העבודה מבוססים על דיווח המעסיקים למס הכנסה (טופס 126). נוסף על כך מתנהל דיווח נפרד על השכר (בסיס הגבייה) של חברי הקיבוצים הנחשבים כשכירים על פי חוק הביטוח הלאומי, על השכר של עובדים במשק בית ועל מקבלי פנסיה מוקדמת. הנתונים האלה מעובדים במוסד לביטוח לאומי.²⁷

הכנסה ממוצעת לחודש של עצמאי²⁸

עצמאי: מי שעוסק במשלח ידו ואינו עובד שכיר, והתקיים בו אחד מאלה:

- א. עסק במשלח ידו לפחות עשרים שעות עבודה בשבוע בממוצע.
- ב. הכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל-50 אחוז מהשכר הממוצע במשק.
- ג. עסק במשלח ידו לפחות 12 שעות בשבוע בממוצע, והכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל-15 אחוז מהשכר הממוצע.

הנתונים מתייחסים לעובדים שהיו עצמאים בלבד במשך השנה.

הכנסה חודשית ממוצעת של עצמאי במשך השנה: מתקבלת על ידי חלוקת סכומי ההכנסות של העצמאים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה ובמספר העצמאים.

ההכנסה של העצמאים מתבססת על שומה המדווחת במס הכנסה ועל נתונים המדווחים במוסד לביטוח לאומי. הכנסת העצמאים הרשומה בקובצי המוסד לביטוח לאומי היא ההכנסה ה"גולמית", דהיינו כל ההכנסה מעבודה, גם אם היא אינה חייבת בדמי ביטוח (כגון הכנסה מעל לסכום המרבי לתשלום דמי ביטוח).

יש לציין כי הכנסות העצמאים הרשומות בקובצי הביטוח הלאומי אינן סופיות, ובשנים שלאחר מכן מתקבלים (במוסד לביטוח לאומי) ממש הכנסה "הפרשי שומה" רבים המתקנים את ההכנסה הזמנית.

אחוז השינוי הראלי של שכר השכירים ושל הכנסות העצמאים חושב לפי המקדם המתקבל מחילוק מדד המחירים לצרכן – ממוצע שנת 2013, במדד המחירים לצרכן – ממוצע שנת 2012.

מדד אי-השוויון – שכירים (מדד ג'יני)

מדד זה נועד למדוד את מידת אי-השוויון בחלוקת ההכנסות מעבודה. ערכו של המדד נע בין 0 ל-1; הערך 0 מורה על שוויון מוחלט ואילו הערך 1 מלמד על אי-שוויון מוחלט. המדד מאפשר להעריך את פערי השכר בין קבוצות שונות של אוכלוסייה. החישוב מבוסס על מיון האוכלוסייה הנתונה (השכירים) על פי השכר (ברוטו) הממוצע לחודש בשנה.

²⁷ ראו גם: רוזנברג, מ' (2015). שכר והכנסות מעבודה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים 2013. סקרים תקופתיים 272. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

²⁸ על פי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 – פרק א סעיף 1.

3.4. חינוך

3.4.1. גני ילדים

מוצגים נתונים על ילדים בגנים של משרד החינוך בגיל 3–6, כולל חינוך מיוחד, לא כולל ילדים בגנים הפרטיים.

3.4.2. בתי ספר

מובאים נתונים על מספר בתי הספר, מספר התלמידים, מספר כיתות הלימוד ומספר התלמידים הממוצע לכיתה במערכת החינוך בארץ (חינוך עברי וחינוך ערבי).

דרג חינוך

חינוך יסודי: כולל בתי ספר יסודיים (רשמיים ומוכרים) ובתי ספר מיוחדים. בתי הספר היסודיים כוללים בתי ספר שש-שנתיים (עד כיתה ו) ושמונה-שנתיים (עד כיתה ח). החינוך היסודי כולל תלמודי תורה.

חינוך על-יסודי: כולל חטיבות ביניים ובתי ספר תיכוניים תלת-שנתיים (חטיבות עליונות – כיתות י–יב) וארבע-שנתיים (כיתות ט–יב). בבתי ספר תיכוניים, חד-נתיביים ורב-נתיביים, מתקיימים לימודים במסלולים עיוניים, חקלאיים, טכנולוגיים ומקצועיים וכן בכיתות המשך בקיבוצים.

ספירת תלמידים²⁹ ברשות מקומית: תלמידים הלומדים בבתי ספר ברשות המקומית.

ספירת בתי ספר:³⁰ בתי ספר שמתקיימים בהם לימודים ביותר מדרג חינוך אחד (כגון יסודי וחטיבת ביניים) או ביותר מסוג בית ספר אחד (כגון חטיבת ביניים ותיכון), נספרו בכל דרג חינוך או בכל סוג בית ספר בנפרד, ואילו בשורת סך הכל נספרו פעם אחת בלבד. בפרופיל הכלל ארצי ספירת בתי ספר ודרגי חינוך כוללת חסרי מעמד מוניציפלי.

אחוז זכאים לתעודת בגרות:³¹ תלמידים שעמדו בבחינות בגרות אינטרניות וצברו לפחות 20 יחידות לימוד במקצועות הנדרשים. אחוז זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

אחוז זכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות מסך כל תלמידי כיתות יב: פרט לזכאות לתעודת בגרות, דרישות הסף כוללות ציון עובר ברמה של 3 יחידות לימוד במתמטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית ומקצוע מוגבר אחד (נוסף על אנגלית). שיעור זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

הנתונים לגבי אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתייחסים לרשויות שבהן יותר מ-2,000 תושבים, שאחוז הזכאים בהן הוא לפחות 25 אחוז, ושסך כל תלמידי כיתות יב בהן הוא יותר מ-30 תלמידים. כמו כן, הנתונים מתייחסים לתלמידים הגרים ברשות המקומית.

החישובים לגבי זכאים לתעודת בגרות בירושלים כוללים רק את החינוך העברי. יתר הנתונים בנושא חינוך כוללים את מזרח ירושלים.

נתוני החינוך במגזר הכלל ארצי כוללים יישובים ללא מעמד מוניציפלי.

²⁹ הנתונים על תלמידים במערכת החינוך מבוססים על קובץ תלמידים המתקבל ממשרד החינוך. הנתונים כוללים תלמידים שאינם אזרחי ישראל כגון: ילדי דיפלומטים, ילדי עובדים זרים, ילדי צד"ל, ילדים של יהודים מחו"ל אשר לומדים בארץ ועוד. כמו כן, הנתונים כוללים תלמידים ברשתות חינוך פרטיות.

³⁰ הנתונים כוללים רשתות חינוך פרטיות כגון אורט, אמית, בני עקיבא וכו'.

³¹ אחוז כלל ארצי כולל "מחוץ ליישובים".

3.5. בנייה ודיור

הנתונים כוללים את הבנייה ביזמה פרטית וביזמה ציבורית בכל הארץ (כולל את הבנייה ביישובים הישראליים באזור יהודה והשומרון).

נתוני הבנייה בכל הארץ התקבלו מהמקורות האלה: ועדות לתכנון ולבנייה, משרד הבינוי והשיכון, חברות בנייה, רשויות מקומיות וסקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הנתונים מתייחסים לבנייה המיועדת למטרות אלה: מגורים, הארחה, עסקים, משרדים, תעשייה ומלאכה, מוסדות ציבור ומשקים חקלאיים. הנתונים מתייחסים לבניינים חדשים ולתוספות בשטח ו/או במספר החדרים לבניינים קיימים. תיקונים כתוצאה משינויים פנימיים במבנים אינם נכללים. סיכומי הנתונים של הבנייה אינם כוללים מבנים של משרד הביטחון ושל צה"ל.

אומדני הבנייה מבוססים על דוחות מהמקורות שהוזכרו לעיל, לאחר ניפוי כפילויות. כיוון שיש פיגור של עד שנתיים בדיווח, בעיקר בדיווח מהרשויות המקומיות, מתווספים לנתונים המתקבלים מן המקורות הנזכרים אומדני פיגור וכן אומדנים של בנייה לא-חוקית. האומדנים עבור הבנייה הלא-חוקית מיוחסים בעיקר לחלק מן היישובים הלא-יהודיים.

שטח בנייה: סך כל השטח של כל הקומות בבניין. השטח נמדד בין הקצוות של הקירות החיצוניים. בבניינים בני שתי דירות ויותר הוא כולל גם שטחים משותפים.

דירה: חדר או מערכת חדרים ושטחי עזר בבניין קבוע או בחלק נפרד שלו שהוקמו, נבנו מחדש או הומרו למטרת מגורים. לדירה גישה לרחוב (גישה ישירה, דרך גינה או דרך שטח אחר) או לחלל משותף בתוך הבניין (חדר מדרגות, מעבר, אולם וכו').

התחלת בנייה: התחלת חפירת היסודות של בניין.

הערות:

- א. מועד התחלת הבנייה של דירה הוא מועד התחלת הבנייה של הבניין שבו היא ממוקמת.
- ב. לגבי הבנייה שאינה נכללת בסקר השדה של הלמ"ס, נזקפים נתונים של חודש ושנה של התחלת הבנייה.

גמר בנייה: השלמת הבנייה של בניין או תחילת השימוש במחצית שטחו לפחות (המוקדם ביניהם).³²

הערות:

- א. הסטטיסטיקה של גמר בנייה מתייחסת למספר הבניינים או למספר הדירות שבנייתם הושלמה.
- ב. גמר בנייה של דירה הוא גמר הבנייה של הבניין שבו היא ממוקמת.
- ג. לגבי הבנייה שאינה נכללת בסקר השדה של הלמ"ס, נזקפים נתונים של חודש ושנה של גמר הבנייה.

דירות למגורים לפי מרשם מבנים ודירות: מספר הדירות למגורים ברשות מקומית מחושב מתוך מרשם מבנים ודירות בלמ"ס,³³ המבוסס על קובצי ארנונה של הרשויות המקומיות.

הנתונים על מספר הדירות לפי חיובי ארנונה מתייחסים לעיריות ולמועצות מקומיות ונכונים לחודש יוני 2015.

³² למידע מפורט יותר ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2015). *הבינוי בישראל 2014*. מבוא, פרק 3 – הסברים והגדרות (עמ' 22-34). פרסום מס' 1620. ירושלים: המחבר.

http://www.cbs.gov.il/publications15/build2014_1620/word/intro_h.doc

³³ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

3.6. תשתיות ושירותים עירוניים

הנתונים על סלילת כבישים והנחת צינורות מים, ביוב ותיעול, מבוססים על דוחות שהתקבלו מהמקורות השונים, לאחר ניפוי כפילויות. הנתונים כוללים את העבודות שבוצעו בתחום הרשויות המקומיות, ושדיווחו עליהן הן הרשויות המקומיות עצמן והן חברות ומשרדי ממשלה. נתונים על עבודות הנדסה אזרחית, המבוצעות בתחומי רשויות שלא מתקבל מהן דיווח, נמסרים ללמ"ס רק על ידי המבצעים (חברות ומשרדי ממשלה).

3.6.1. כבישים

כביש: חלק דרך המשמש לתנועת כלי רכב מכל הסוגים, הנסלל בדרך כלל בחפירה או בחציבה, ובמילוי בשכבות מחומרים שונים ובכבישתם במכבש.

הערות:

א. כביש אינו כולל את שולי הדרך.

ב. הנתונים כוללים סלילת כבישים חדשים והרחבה ושיקום של כבישים קיימים.

סלילת כביש: סלילת כביש חדש, המשמש בעיקר לתנועת כלי רכב.

הרחבת כביש: תוספת של לפחות נתיב נסיעה אחד לרוחבו של כביש קיים.

הערות:

א. לא כולל הרחבה של שולי הדרך בלבד.

ב. לגבי כביש שהורחב מובאים נתונים הן על השטח שהתווסף והן על אורך הקטע שהורחב.

שיקום כביש: הריסת כביש ישן או שכבות ממנו וסלילתו מחדש.

הערות:

א. לא כולל תיקוני כביש, כגון תיקונים בציפוי העליון.

ב. לגבי כביש ששוקם מובאים נתונים הן על השטח ששוקם והן על אורך הקטע ששוקם.

3.6.2. צינורות

הנחת צינור מים: הנחת צינור מים ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן) לצורך הולכת מים, וכן הנחת צינור מים קבוע להשקיה.

הערה: לא כולל הנחת צינור מים המחבר בין הרשת הראשית לבניין או למתקן, הנחת צינור מים זמני או נייד ותיקון של צינור מים.

הנחת צינור ביוב: הנחת צינור ביוב ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן), לצורך ריכוז מי שפכים והוצאתם.

הנחת צינור תיעול: הנחת צינור תיעול ראשי והסתעפויותיו (עד לחיבור לבניין או למתקן), לצורך ריכוז מי גשמים והוצאתם.

3.6.3. פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם³⁴

פסולת ביתית: שיירי מזון, חומרי אריזה, מוצרים שהתקלקלו או שהתבלו (פסולת בעלת תכולת נוזל נמוכה שנוצרת בתחום משק הבית).

פסולת מסחרית: שאריות של חומרי גלם המתקבלים תוך כדי תהליך הייצור, חומרי גלם ומוצרי ביניים שהתקלקלו, שניזוקו או שנפסלו ואריזות של חומרי גלם (פסולת מוצקה שמקורה בעסקים כגון חנויות, שווקים, משרדים, מסעדות, מרכזי קניות ובתי קולנוע).

גזם: שאריות ענפים, עלים, זרדים, דשא קצוץ ושאריות גינה אחרות.

אחוז מחזור מתוך פסולת מוצקה ביתית מסחרית וגזם – סך כמויות המחזור (מחזור במקור ובתחנות המעבר) מחולק בסך כל הפסולת הנאספת ברשות המקומית (פסולת ביתית מוצקה, מסחרית וגזם).

3.7. מים³⁵

תקבולי מים: סיכום של תקבולי הפקה ותקבולי קנייה.

תקבולי הפקה: כמות מים שהפיקה רשות מקומית/תאגיד מים. את כמות ההפקה קובעת רשות המים.

תקבולי קנייה: כמות מים שקנתה רשות מקומית/תאגיד מים מחברת מקורות או מספקים אחרים.

פחת מים: מחושב כהפרש שבין סך כל תקבולי המים לסך כל צריכת המים באותה תקופת זמן.

אחוז פחת מסך כל תקבולי המים: סך הכל פחת מים מחולק בסך הכל תקבולי מים.

צריכת מים לפי ייעוד

צריכת מים: כמות המים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לכל הצרכנים.

צריכה ביתית (קודם: צריכה עירונית):³⁶ כמות המים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לסוגי השימוש השונים, ללא צרכני תעשייה בהקצבה וללא צרכני חקלאות בהקצבה. החל בשנת 2013 חל שינוי בשם המשתנה, במקום "צריכה עירונית" נקרא "צריכה ביתית".

נתוני צריכה ביתית כוללים: מגורים, מוסדות הרשות, גינות, ציבורי, מסחר ומלאכה, בנייה, בתי מרחץ ומקוואות ואחר. נתוני צריכה ביתית אינם כוללים פחת.

צריכה תעשייתית: כמות המים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לצרכני תעשייה בהקצבה.

צריכה חקלאית: כמות המים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לצרכני חקלאות בהקצבה.

צריכה אחרת: כמות מים שסיפקה רשות מקומית/תאגיד מים לצרכנים ביתיים (עירוניים) שלא הוגדרו בסוגי השימוש המפורטים בדוח. החל בשנת 2003 צריכה אחרת כלולה בקטגוריה של צריכת מים ביתית.

³⁴ החל בשנת 2006 חישוב כמות הפסולת כולל גם פסולת שהועברה למחזור.

ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

³⁵ כמות המים נמדדת במ"ק – מטר מעוקב.

³⁶ בשנת 2010 חל שינוי בפירוט הדיווח לצריכה עירונית; ירד משתנה צריכת מים ל"חינוך וספורט" ובמקום "מוסדות ציבור" נרשם "מוסדות רשות מקומית" (הכוונה למוסדות שהרשות משלמת עבור צריכת המים שלהם כגון: בתי ספר, גני ילדים, בתי כנסת, מגרשי ספורט, בתי עלמין ועוד).

צריכה למגורים: כמות מים הנצרכת במגורים בלבד, כולל גינון פרטי ליד הבית.

הערה:

נתוני צריכת מים בסיכום הכלל ארצי לא כוללים מועצות אזוריות.

3.8 תחבורה

3.8.1 כלי רכב

כלי רכב ברשות מקומית: כלי רכב שכתובת בעליו רשומה באותה רשות מקומית. יש להדגיש כי הנתונים מחושבים לפי כתובתו (דהיינו הרשות המקומית) הרשומה של בעל הרכב, ולא לפי מקום מגוריו של המשתמש בפועל ברכב ואף לא לפי היישוב שבו הרכב פעיל. כך לדוגמה בערים: תל אביב-יפו, בני ברק ופתח תקווה רשומים כלי רכב על שם מדינת ישראל ועל שם חברות שונות, ביניהן חברות השכרה וליסינג.

כאשר חברות בעלות צי רכב גדול משנות בשנה מסוימת את הכתובת הרשומה של צי הרכב שלהן, חלה "קפיצה" גדולה במספר כלי הרכב (לעומת שנה קודמת) של היישוב "המקבל". קפיצה זו אינה משקפת שינויים במספר כלי הרכב העומדים לרשות האוכלוסייה באותו יישוב, ולהפך. יש לכך גם השלכות על הגיל הממוצע של כלי הרכב. הגיל הממוצע של ציי רכב, בעיקר של חברות השכרה ושל חברות החכר (ליסינג) הוא נמוך, ולכן משפיע על הגיל הממוצע של כלי הרכב ביישוב שבו החברה רשומה, לדוגמה בעיר בני ברק.

כלי רכב מנועי: כלי רכב יבשתי המונע בכוח מכני ומיועד להוביל בני אדם, מטען או כלי רכב גרור. לא כולל כלי רכב יבשתי מנועי שנע על מסילה.

סך כל (מצבת) כלי הרכב המנועיים: כולל את כל סוגי הרכב המנועיים הרשומים במשרד הרישוי, ואשר היה להם רישיון בר תוקף או שתוקף רישיונם פג במהלך שנת 2014. מצבת כלי הרכב אינה כוללת רכב צבא ומשטרה, כלי רכב גרורים, טרקטורים, כלי רכב של אזרחי חוץ ושל בעלי רישיונות רכב זמניים, כלי רכב הרשומים ברשות הפלסטינית, כלי רכב של תיירים השוהים בארץ פחות מ-3 חודשים, כלי רכב של דיפלומטים, כלי רכב של האו"ם וכדומה.

מכונית פרטית (כלי רכב פרטי): כלי רכב מנועי שאינו ציבורי או מסחרי וכן אינו דו-גלגלי, המיועד להסיע עד 9 אנשים (כולל הנהג).

3.8.2 תאונות דרכים³⁷

תאונות דרכים עם נפגעים מסוג ת"ד:³⁸ תאונות דרכים שמעורב בה כלי רכב אחד בנסיעה, ושנפצע בה אדם אחד לפחות ושהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידה (תיק "ת"ד"). קיימת הבחנה בין תאונה שהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידה (תיק "ת"ד") לבין תאונה שאינה נחקרת (תיק "כללי עם נפגעים").³⁹ הבחנה זו תלויה במספר הימים שעברו בין תאריך התאונה לבין תאריך מסירת ההודעה למשטרה (פערי הדיווח) ובקריטריונים נוספים, כמו מספר כלי הרכב, מספר הנהגים ומספר הנפגעים המעורבים בתאונה.

³⁷ הנתונים מתייחסים לתאונות בדרכים עירוניות בלבד.

³⁸ למידע מפורט יותר ראו: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2015). תאונות דרכים עם נפגעים 2014 – חלק א: סיכומים כלליים. פרסום מס' 1611. ירושלים: המחבר. פורסם באתר האינטרנט של הלמ"ס:

http://www.cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=14&CYear=2014&CMonth=1

³⁹ הנתונים בפרסום זה מוצגים עבור תאונה שהוגדרה במשטרה כתאונה שנחקרת על ידה (תיק "ת"ד").

הנתונים כוללים בך תאונות שדווחו למשטרת ישראל. משטרת ישראל אינה רושמת תאונות שמעורב בהן רכב צבאי בלבד.

נתון תאונות דרכים כלל ארצי כולל תאונות בדרכים לא-עירוניות, וכן את אזור יהודה והשומרון.

דרך עירונית: דרך הנמצאת בתחום עירוני, ומסומנת בתמרורי כניסה ויציאה. המהירות המותרת בה בדרך כלל מוגבלת ל-50 קמ"ש.

שיעור תאונות דרכים לאלף תושבים מתייחס לאוכלוסייה ממוצעת.

שיעור תאונות דרכים לאלף כלי רכב מתייחס לממוצע כלי רכב.

שיעור תאונות דרכים לאלף כלי רכב ואלף תושבים מתפרסם עבור רשויות המונות יותר מ-2,000 תושבים.

3.9. נתוני ביצוע התקציב

ביצוע התקציב של הרשויות המקומיות כולל את התקציב הרגיל ואת התקציב הבלתי רגיל, בהתאם למקורות המימון ולייעוד ההוצאה.

3.9.1. התקציב הרגיל⁴⁰

א. הכנסות

ההכנסות בתקציב הרגיל מורכבות מהכנסות שוטפות הכוללות הכנסות עצמיות, השתתפות ממשלה ומלוות.

הכנסות אלה מוינו לפי מקור ההכנסה וייעודה.

הכנסות לפי ייעוד: כוללות הכנסות מיועדות ושאינן מיועדות לסעיף הוצאה מסוימת. את ההכנסות שאינן מיועדות הרשות מקצה לייעודים שונים על פי שיקוליה (המקורות של הכנסות אלה הם מסים מקומיים ומענק כללי). הכנסות מיועדות מוקצות לשירותים מקומיים (כגון תברואה ותכנון ובניין עיר), לשירותים ממלכתיים (כגון אחזקה שוטפת של מערכת החינוך, שכר מורים בחינוך העל-יסודי ושירותי רווחה לטיפול בילד ובמשפחה), ולמפעלי הרשות (כגון מפעלי מים ובתי מטבחים).

הכנסות לפי מקור

1. הכנסות עצמיות: הכנסות שהרשויות עצמן גובות מפרטים וממוסדות, כגון ארנונה כללית, אגרות תשלומים הנגבות בתמורה להפקה של תעודות שונות, שלטים ועוד, היטלים על תצרוכת, כגון היטל על בידור, מכסות מועדים מקומיים (הכנסות המתקבלות ממועדים הנמצאים בתחומי המועצה האזורית), השתתפות כללית של מוסדות ותרומות, הכנסות מדמי שירות (הכנסות בתמורה לשירותים שונים שהרשות מעניקה לפרטים או לבעלי עסקים), הכנסות משכר לימוד, הכנסות מרכוש וממפעלים שבבעלות הרשות והכנסות ממכירות, השתתפות בעלים במימון עבודות פיתוח שעשתה עבורם הרשות המקומית.

גביית ארנונה למגורים היא חלק מהארנונה הכללית וכוללת גבייה לשנה השוטפת וגביית פיגורים לשנים קודמות.⁴¹

⁴⁰ נתוני מים (הכנסות – מפעל מים, הוצאות – רכישת מים) מוצגים עבור: הרשויות שמנהלות את משק המים בעצמן ולא באמצעות תאגידי מים, חובות בגין שנים קודמות (גביית פיגורים), החזרים מתאגידי מים, צריכת מים של מוסדות הרשות, היטל הנחת צינורות מים, והכנסות/הוצאות אחרות.

⁴¹ ראו הסברים על השיטה בפרק 5 "שיטות".

2. השתתפות ממשלה: השתתפות הממשלה בתקציבי הרשויות המקומיות מתחלקת לשני סוגים:

- השתתפות כללית (מענקים המחולקים בין הרשויות לפי מפתח מסוים, כגון כושר כלכלי של הרשות, מענקים מיוחדים הניתנים להקטנת הגירעון המצטבר של הרשות וכו').
- השתתפות מיועדת (השתתפות הממשלה במימון שירותים מסוימים שאותם מספקות הרשויות המקומיות. גובהה של השתתפות זו נקבע לפי מדדים שונים, ובהתאם להם משרדי הממשלה השונים מעבירים לרשויות כספים לאחזקת השירותים הללו).

מענקים/מלוות

מענק מיועד – מענק שהתקבל ממשרד הפנים והמיועד לסעיף מסוים. המענק אינו נכלל בסעיף "מענקים כלליים" בהכנסות בתקציב הרגיל של הרשות ואינו מענק לכיסוי גירעון (פרק 19 בדוח הכספי המבוקר של הרשות המקומית).

מענק כללי לאיזון – מענק שמקבלת הרשות לצורך איזון (הגירעון השוטף) בתקציב הרגיל.
מענק מיוחד – מענק שהתקבל ברשות בעקבות החלטה מיוחדת של שר הפנים ואשר נכלל בסעיף "מענקים כלליים" בהכנסות התקציב הרגיל של הרשות (פרק 19 בדוח הכספי המבוקר של הרשות המקומית), לדוגמה: מענק ביטחון ומענק בחירות.

מלווה לאיזון – הלואה שמקבלת הרשות לצורך איזון הגירעון השוטף בתקציב הרגיל.

הכנסות סופיות: סך כל ההכנסות בתקציב הרגיל, ללא מלוות לאיזון.

הכנסות ממשרד החינוך: עיקר ההכנסות ממשרד החינוך הן עבור חינוך ברשות המקומית. חלק קטן מההכנסות מיועד גם לרווחה חינוכית, לתרבות וכו'. הכנסות הרשות המקומית ממשרד החינוך מיועדות לחינוך כגון: שכר מורים (על-יסודי), דמי שכפול, סל תלמיד, שיפוץ בתי ספר וגני ילדים, שכר עוזרות גנות בגני ילדים, שכר אב בית בבתי ספר יסודיים ובחטיבות ביניים, הסעות תלמידים, הסעות תלמידים בחינוך המיוחד, מפעל הזנה, מועדוניות, שירות פסיכולוגי, מרכזייה פדגוגית, חינוך מבוגרים, קב"טים – שמירה וביטחון ועוד. לא כולל הכנסות עבור שכר מורים בדרג החינוך היסודי.

הכנסות של הרשות עבור חינוך: כולל את ההכנסות של הרשות המקומית עבור חינוך, ממשרדי ממשלה⁴² ומהכנסות עצמיות.

הכנסות עצמיות (של הרשות) לחינוך: הכנסות עצמיות הן כל ההכנסות שאינן הכנסות ממשלה. הן כוללות הכנסות מהורים/תושבים והכנסות ממוסדות ומתרומות. דוגמה להכנסות מהורים: דמי רישום, הזנה – השתתפות הורים בגני ילדים ובחינוך היסודי, השתתפות הורים בצהרונים, שכר לימוד מהורים – גני ילדים – טרום חובה, ביטוח תלמידים – תשלומי הורים, חומרים – תשלומי הורים, מועדוניות, אגרות שירותים נוספים – פנימיות יום, קרן קרב – השתתפות הורים, השתתפות במימון מזגנים, פרויקטים משותפים עם בתי ספר, הכנסות מרכז למידה על-יסודי, קייטנות גני ילדים ובתי ספר, שכר לימוד על-תיכוני, ליווי הסעות, העשרה בגני ילדים – תשלומי הורים, הסעות – תשלומי הורים, קייטנה – תשלומי הורים, סל תרבות – השתתפות הורים, פרויקט מתמטיקה על-יסודי – השתתפות הורים, הכנסות משירותי מרכז שיפור כישורי למידה, חוגים בבתי ספר, הכנסות משירותי אוטובוסים, חינוך מבוגרים – הכנסות משותפים ועוד. דוגמה להכנסות ממוסדות

⁴² הכנסות לחינוך ממשרדי ממשלה: משרד החינוך, משרד העלייה והקליטה, משרד הבריאות, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, המשרד לביטחון הפנים, המשרד להגנת הסביבה וכו'.

ומתרומות: אגרות תלמידי חוץ (מרשויות אחרות), שירות פסיכולוגי, הסעות תלמידים – השתתפות מוסדות, מלגות – השתתפות מוסדות, חינוך מיוחד – השתתפות מוסדות, קידום נוער – השתתפות מוסדות, השתתפות מפעל הפיס, ג'וינט ישראל.

הכנסות ממשרד הרווחה: הכנסות הרשות המקומית ממשרד הרווחה עבור שכר לעובדי רווחה ועבור מתן שירותים לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים כגון משפחות במצוקה בקהילה, ילדים במעונות יום, מרכזי טיפול באלימות, משפחות אומנה, ילדים בסיכון, ילדים בפנימיות, קשישים במעונות, נופשון לקשיש, מועדון לקשישים, בעלי פיגור שכלי במוסדות, בעלי פיגור שכלי במעון טיפולי, ילדים עיוורים במוסדות, טיפול בנכים בקהילה, נכים בפנימייה, הסעות למרכז יום שיקומי ועוד.

הכנסות של הרשות עבור רווחה: כולל את ההכנסות של הרשות המקומית עבור רווחה, ממשרדי ממשלה⁴³ ומהכנסות עצמיות.

ב. הוצאות

ההוצאות בתקציב הרגיל מורכבות מהוצאות לפעולות (שוטפות), הוצאות חד-פעמיות, פירעון מלוות וכו'.

הוצאות לפי ייעוד: כוללות הוצאות המיועדות להנהלה כללית (הוצאות על מינהל הרשות, כגון מנגנון, מינהל הכספים, גזברות וגבייה), למימון (עמלות וריבית על משיכת יתר), לשירותים מקומיים, לשירותים ממלכתיים (כגון חינוך ורווחה), למפעלים וכו'.

הוצאות לחינוך⁴⁴ בתקציב הרגיל של הרשות המקומית משקפות את נפח פעילות התקציבית של הרשות המקומית במתן שירותי חינוך. הנתונים המוצגים מבוססים על דוחות כספיים של הרשויות המקומיות וכוללים את ההוצאות שאותן סיווגה הרשות המקומית כ"הוצאות לחינוך" (טופס 2, פרק 81). ההוצאות העיקריות הן עבור התלמידים הלומדים ברשות המקומית (כולל תלמידי הגרים ביישובים אחרים ולומדים ברשות המקומית).

ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של הרשות המקומית הן חלק מהשקעה כוללת בחינוך, ואינן כוללות הוצאות של גופים אחרים לחינוך. יש לזכור שגובה ההוצאות הללו אינו משקף את איכות החינוך שהתלמיד מקבל. ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של רשות מקומית כוללות הוצאות על שכר המורים של בתי הספר התיכוניים המתקצבים דרך הרשות המקומית, שכר אב בית ומזכירות בבתי הספר, שכר גננות עובדות מדינה, שכר סייעות בגני ילדים, אחזקה שוטפת של ציוד ומבנים, מינהל החינוך ברשות המקומית, הסעות של תלמידים ומלווים (כולל ברכב ממוגן), שירות פסיכולוגי, שמירה ואבטחה של מוסדות חינוך, יום לימודים ארוך, השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הגרים בתחומה ולומדים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית בין הרשויות), השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הלומדים בתחומה וגרים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית ממשרד החינוך) וכד'. הוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של הרשות המקומית, אינן כוללות: הוצאות שכר מורים בבתי הספר היסודיים, הוצאות לחינוך בתקציב הפיתוח של הרשות המקומית, הוצאות לחינוך של מלכ"רים ציבוריים ומלכ"רים פרטיים (כגון שכר מורים בבתי ספר בהפעלת מלכ"רים), הוצאות משקי הבית עבור חינוך לא פורמלי ועוד.

⁴³ הכנסות לרווחה ממשרדי ממשלה: משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הכלכלה והתעשייה וכו'.

⁴⁴ ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/הכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסוימים.

הערה: לא מומלץ לחשב את ממוצע ההוצאות לחינוך של הרשות המקומית לתלמיד, בהתבסס על הנתונים שבפרסום (הוצאה לחינוך וסך כל התלמידים). חישוב זה עלול להטעות, הן מבחינת גובה ההוצאות של הרשות המקומית והן בהשוואה בין הרשויות. זאת משום שההוצאות לחינוך בתקציב הרשויות כוללות את ההוצאות לגני ילדים, ואילו נתון סך כל התלמידים לא כולל את גני הילדים. בנוסף, ההוצאות לחינוך אינן כוללות את שכר המורים בדרג החינוך היסודי, וכן הוצאות אחרות המפורטות לעיל. כמו כן, לא רצוי להשוות אחוז הוצאות חינוך מסך כל הוצאות הרשות בשל השונות בסוגי ההוצאות ואוכלוסיית התלמידים בין הרשויות השונות.

רכישות מים: הנתונים מתייחסים לרכישות מים של הרשויות (שאינן בהן תאגידי מים), ואינם כוללים מרכיבים נוספים כגון שכר, פירעון מלוות, תחזוקת רשת המים, מוני מים ועוד. ברשויות שמשק המים שלהן מנוהל על ידי תאגיד המים, נתוני ההוצאות מוצגים עבור תצרוכת עצמית של מוסדות הרשות המקומית.

הוצאות לפי סוג

- **עלות עבודה:** עלות שכר עבודה ומשכורת לעובדי הרשות, כולל עלות משכורות ושכר עבודה לעובדים במפעלי עזר של הרשות.
- עלות עבודה כוללת: שכר משולב (כולל הפרשי שכר), שעות נוספות, תשלומים בגין סיום יחסי עבודה עובד-מעביד, אחזקת רכב, תשלומי פנסיה, תשלומים שונים (הבראה, ביגוד, טלפון, קצובת נסיעה, אשל וכד'), תשלומי מעביד לביטוח לאומי, תשלומי מעביד לקופת גמל ולקרן השתלמות, תשלום מס שכר ומס מעסיקים על ידי המעביד, עלויות מעביד אחרות, תשלומים לחברת כוח אדם.
- **הוצאות לפעולות:** קניות שוטפות לצורך הענקת שירותים, כגון אחזקת בניינים, תחבורה, ודואר, כיבוד, הוצאות משפטיות, עמלות וכד'. הוצאות אחרות לפעולות כוללות: הובלה, דלק, חומרים וכלים ושירותים במפעלי עזר של הרשות.
- **פירעון מלוות:** כולל תשלומי קרן ותשלומי ריבית והצמדה (בהוצאות של ההנהלה הכללית, כלולות בהוצאות הריבית גם הוצאות עבור משיכת יתר).
- **הוצאות חד-פעמיות:** בדרך כלל השתתפויות בתקציב הבלתי רגיל ורכישות שונות.
- **השתתפויות:** תמיכות ותרומות למוסדות חינוך, תרבות, בריאות, רווחה ודת; העברות למשקי בית ולמגזר הציבורי כגון איגודי ערים.

ג. עודף וגירעון

- ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות יוצר עודף או גירעון בתקציב הרגיל.
1. עודף/גירעון תקציבי: ההפרש בין סך כל ההכנסות (כולל מלוות) לבין סך כל ההוצאות.
  2. עודף/גירעון שנתי: ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות, למעט המלוות שנתקבלו לאיזון התקציב הרגיל, לפירעון מלוות או להקטנת הגירעון המצטבר.

3.9.2. התקציב הבלתי רגיל

התקציב הבלתי רגיל מיועד למימון פעולות פיתוח, כגון בניית מבני ציבור, סלילת כבישים ומימון רכישות של ציוד, של מכונות, של קרקע וכו'.

א. הכנסות כוללות: הלוואות ממקורות שונים (כגון בנקים, ממשלה ואשראי קבלני), העברות מהתקציב הרגיל, השתתפות הממשלה ובעלי הנכסים שעבורם בוצעה העבודה, מכירת רכוש, העברות מקרנות וכו'.

השתתפות בעלים – השתתפות בעלי נכסים בעבודות פיתוח כגון סלילת כבישים ומדרכות, הנחת קווי הולכת מים, ביוב וניקוז וכו'.

ב. הוצאות כוללות: מימון עבודות פיתוח (כגון בניית מבני ציבור, סלילת כבישים וכו'), רכישת ציוד ומכונות, העברות הון, פירעון מלוות וכו'.

אחוז שינוי ראלי בתקציב מתייחס לנתונים עדכניים של שנת 2013, מאחר שבמשרד הפנים התבצעו עדכונים למפרע לנתוני שנת 2013.

חישוב אחוז שינוי ראלי מתבסס על מדד המחירים לצרכן – ממוצע שנת 2014, מחולק במדד המחירים לצרכן – ממוצע שנת 2013.

אחוז השינוי הראלי בשנת 2014 היה 0.39.

3.9.3. מגבלות הנתונים

ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/ההכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסוימים.

3.10. חיובי ארנונה לפי סוג נכס

סוגי הנכס והגדרות^{46,45}

מגורים – מבנה המיועד לשמש למגורים או משמש בפועל למגורים. לדוגמה: מבני מגורים, מבני עזר, בתי אבות, צריפים ופחונים, מחסנים ביתיים, מבני מגורים צמודי קרקע.

משרדים, שירותים ומסחר⁴⁷ – משרדים ושירותי מסחר, מרפאות פרטיות, עסקים אחרים (פרט לבנקים), בתי קולנוע ותיאטראות, חנויות, תחנות דלק, תחנות אוטובוס, מסעדות, קיוסקים מזנונים, אירוח ובתי קפה, חנויות, רשתות שיווק, דוכנים, מרכולים, בתי מרקחת, מחסני עסקים, מסחר כללי, בתי קירור, מסחר קמעונאי, מסחר במרכז מסחרי, מסחר בשכונות, סניפי דואר וסוכנויות דואר שניתנים בהם שירותים לציבור, מעברים בקניון, מתקני חשמל. מבני ציבור, נכסי מדינה, משרדי ממשלה, בתי חולים ובתי ספר לאחיות, מוסדות אשפוז, מרפאות ציבוריות, מוסדות לימוד ומחקר, מוסדות חינוך, מועדונים, מעונות יום, גני ילדים פרטיים, מתקני ספורט, מוסדות תרבות, מוסדות אחרים.

תעשייה ומלאכה – מבנים לתעשייה לרבות מפעלי בנייה, בתי תכנה, בתי מלאכה, מחסנים, חדרי פיקוח ובקרה, בתי בד, סככות לתעשייה, סככות למלאכה, מוסכים, מחצבות, מסגריות, נגריות, מתפרות.

בנקים וחברות ביטוח – בנקים, חברות ביטוח.

בתי מלון – מלונות, צימרים, לינה כפרית, בתי הארחה, אכסניות, אכסניות נוער.

חניונים – חניונים.

קרקע תפוסה – כל קרקע שבתחום העירייה שאינה אדמה חקלאית, שמשמשים בה ומחזיקים אותה לא יחד עם בניין. לדוגמה: קרקע תפוסה לצורך גידול בעלי חיים, קרקע תפוסה לתיירות, קרקע תפוסה לבנקים ולרשתות שיווק, קרקע תפוסה לתעשייה ולמלאכה, קרקע תפוסה לתקשורת, קרקע תפוסה לאירועים, קרקע

⁴⁵ בהתאם להנחיית משרד הפנים, החל בשנת 2013 נכסי מדינה חויבו בהתאם לסוג הנכס שהם שייכים אליו. לכן, במספר רשויות מקומיות חלו שינויים בחיובי ארנונה, בעיקר למגורים, ובנכסי מדינה.

⁴⁶ מקור המידע על הגדרות – צווי ארנונה של הרשויות המקומיות, "תקנות והסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות)", תשס"ז-2007.

⁴⁷ בעבר הנתונים סווגו בקטגוריות: חיובי ארנונה "עסקים" וחיובי ארנונה "מוסדות ומבנים" (מוסדות ציבור).

תפוסה לסככות, קרקע תפוסה לחברת החשמל, שטח פנוי בתחום תחנת דלק, קרקע תפוסה לבריכות, קרקע תפוסה במפעל עתיר שטח.

קרקע תפוסה במפעל עתיר שטח – קרקע תפוסה שמפעל מחזיק ותחום עיסוקו אינו חשמל, מים, ביוב או בזק, אם התקיימו שני הקריטריונים האלה: 1. שטח הקרקע התפוסה יחד עם השטח הבנוי שהמפעל מחזיק בתחום הרשות המקומית – 400 דונם לפחות. 2. השטח הבנוי של המפעל אינו עולה על מחצית משטח הקרקע התפוסה שמחזיק המפעל, לעניין זה, "שטח בנוי" – לרבות סככות, מכלים, שנאים ומתקנים.

אדמה חקלאית⁴⁸ – כל קרקע שבתחום העירייה שאינה בניין, המשמשת מטע, משתלה, משק בעלי חיים, לגידול תוצרת חקלאית, לטיפוח יער או להצמחת פרחים. למרות זאת, אם קרקע זו נמצאת באזור מגורים או באזור מסחרי ואינה עולה בשטחה על חמישה דונם, המועצה רשאית לראותה שלא כאדמה חקלאית, בשים לב לדרגת התפתחותו של אותו אזור. לדוגמה: פרדסים, אדמה חקלאית, קרקע חקלאית למרעה, מטע פורה, מטע לא פורה, אדמה עם השקיה, אדמת בעל, אדמת שלחין, אדמת מטע, שטחים חקלאיים – חממות.

מבנה חקלאי – מבנה של קבע הנמצא על אדמה חקלאית, ומשמש לצורכי חקלאות או גידול בעלי חיים. לדוגמה: סככות חקלאיות, מבני רפת, מבני לול, דירי חזירים, מבני עזר לחקלאות, מחסן חקלאי, מבני גידול בעלי חיים, בריכות דגים, בתי אריזה לגידולים חקלאיים.

יתר/אחר – נכסים אחרים, מבנים ומתקני תקשורת, בתי קירור, שטח חציבה, נכס בבנייה, אדמת בניין, מאגרי מים, מבנה טרנספורמציה, "מקורות" – מתקנים, "מקורות" – קרקע, קרקע למתקני חשמל, קרקע בריכת חמצון, קרקע בריכות החדרה, בארות מים, בריכות שחייה, אנטנות, מתקני שאיבת מים, מתקני חלוקת דואר, מגרשים ריקים, מגרשים בבנייה, אדמות ללא השקיה, נחלה, נחלה לא מעובדת, מחסנים וסככות, מתקני טיהור, מתקני מים, מקלטים, מבני עזר לתעשייה.

מקור הנתונים: דוחות כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות.

3.11 מדד חברתי-כלכלי

בהתבסס על נתוני מפקד האוכלוסין 2008, נערך מחקר בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בהזמנת משרד הפנים, בנושא אפיון הרשויות המקומיות, לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2008.⁴⁹ נתוני מפקד האוכלוסין 2008 כוללים מידע על תכונות דמוגרפיות, חברתיות וכלכליות של נפשות ומשקי בית ברמה כלל ארצית ובפירוט גאוגרפי מרבי. הנתונים מאפשרים לאמוד את הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה ברמות פירוט שונות – עד אזור סטטיסטי ביישוב עירוני.

במחקר זה גובש מדד חברתי-כלכלי אחד עבור כל 252 הרשויות המקומיות – עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות, בשונה משנים קודמות שהיו עבורן שני מדדים נפרדים: מדד אחד לעיריות ולמועצות מקומיות ומדד שני למועצות אזוריות. המדד חושב על בסיס 16 משתנים מהתחומים האלה: דמוגרפיה, השכלה וחינוך, תעסוקה וגמלאות, ורמת חיים (הכנסה כספית, רמת מינוע ותכונות דיור). מקורות הנתונים הם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המוסד לביטוח לאומי, משרד האוצר והמשרד לשירותי דת.

⁴⁸ בעבר נקרא: קרקע חקלאית.

⁴⁹ ראו: אפיון יחידות גאוגרפיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2008. פרסום מס' 1530, ירושלים (2013), באתר האינטרנט של הלמ"ס:

http://www.cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=100&CYear=2008&CMonth=1

הרשויות המקומיות סווגו ל-10 אשכולות הומוגניים, לפי ערך המדד החברתי-כלכלי שלהן. אשכול 1 מציין את הרמה החברתית-כלכלית הנמוכה ביותר, ואשכול 10 מציין את הרמה הגבוהה ביותר. האשכולות אינם שווים בגודלם. החלוקה בוצעה באמצעות השיטה המביאה לשונות מינימלית של ערכי המדד בתוך האשכולות ולשונות מקסימלית בין האשכולות.

כמו כן, גובש **מדד חברתי-כלכלי לאזורים סטטיסטיים בתוך העיריות והמועצות המקומיות**. בפרסום זה מוצגת סטיית התקן של ערכי מדד האזורים הסטטיסטיים בתוך יישוב, משוקללת על פי גודל אוכלוסייה. נתון זה מהווה אחד מאומדני הפיזור של ערכי המדד בתוך עירייה או מועצה מקומית. על מנת לתת **ביטוי לשוני בין יישובים בתוך מועצות אזריות**, חושב גם מדד חברתי-כלכלי עבור היישובים במועצות האזוריות. בפרסום זה מוצגת סטיית התקן של ערכי מדד היישובים בתוך מועצה אזורית, משוקללת על פי גודל אוכלוסייה.

3.12. מדד פריפריאליות

מדד הפריפריאליות⁵⁰ נבנה עבור 252 רשויות מקומיות בישראל: 198 עיריות ומועצות מקומיות ו-54 מועצות אזריות, לפי מעמדן המוניציפלי המעודכן לסוף שנת 2004.

המדד חושב כממוצע בין שני מרכיבים:

1. **מדד נגישות פוטנציאלית (Potential Accessibility)** – מחושב לפי מודל הגרוויטציה, ומבטא את קרבת הרשות המקומית לכל אחת מ-252 הרשויות המקומיות בארץ, משוקלל בגודל האוכלוסייה שלהן. גודל האוכלוסייה מהווה קירוב למגוון רחב של פרמטרים כלכליים כמו אפשרויות תעסוקה, נגישות לשווקים ולשירותים ועוד.

2. **קרבה לגבול מחוז תל אביב** – מחושבת כהפרש שבין המרחק מאילת למחוז תל אביב (321.65 ק"מ) לבין המרחק ממרכז אותה רשות מקומית לגבול מחוז תל אביב. לכל רשות מקומית הנמצאת בתוך מחוז תל אביב מקצים ערך מרחק 0. מרכיב זה מדגיש את קרבת הרשות המקומית למחוז תל אביב שהוא בעל הריכוז הגבוה ביותר של פעילות כלכלית ועסקית במדינה.

חישוב המרחקים בין כל היחידות הגאוגרפיות בכל אחד ממרכיבי המדד נעשה לפי הדרך הקצרה ביותר ברשת צירי התנועה בכבישים, המעודכנת לשנת 2006, תחת האילוץ של חסימת כבישים הסגורים מטעמי בנייה או ביטחון.

הרשויות המקומיות דורגו לפי המדד בסדר עולה של רמת המרכזיות, סווגו ל-10 אשכולות, החל באשכול 1 הכולל את הרשויות המקומיות הפריפריאליות ביותר, ועד אשכול 10 הכולל את הרשויות המקומיות המרכזיות ביותר. האשכולות אינם שווים בגודלם. החלוקה בוצעה באמצעות השיטה המביאה לשונות מינימלית של ערכי המדד בתוך האשכולות ולשונות מקסימלית בין האשכולות.

האשכולות קובצו ל-5 רמות פריפריאליות: פריפריאלית מאוד (אשכולות 1 עד 3), פריפריאלית (אשכול 4), בינונית (אשכולות 5 ו-6), מרכזית (אשכול 7), ומרכזית מאוד (אשכולות 8 עד 10).

⁵⁰ ראו: הודעה לעיתונות מס' 160/2008. מדד הפריפריאליות של רשויות מקומיות 2004, באתר האינטרנט של הלמ"ס: http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=200824160

3.13. מדד קומפקטיות

מדד הקומפקטיות⁵¹ מחושב עבור 197 עיריות ומועצות מקומיות בשנת 2006.⁵² היישובים מדורגים על רצף מ-"קומפקטי" ל-"לא קומפקטי", לפי תבנית מרחבית של מרקם עירוני. המרקם העירוני מוגדר כשטח בתוך גבול השיפוט של היישוב הכולל שטחים בנויים ושטחים פתוחים מוקפים בשטח בנוי, על פי נתונים של שימושי קרקע לשנת 2006. ביישובים שאין בהם רצף של שטחים בנויים בתוך מרקם עירוני, ניתן להבדיל בין מרקם מרכזי לבין מרקמים מדלגים.

מדד הקומפקטיות נבנה כהרכב של מאפיינים המתארים ממדים מרחביים שונים של מרקם עירוני, שאותם ניתן לייחס לשני היבטים עיקריים של התפתחות מרחבית אשר אינם בהכרח קשורים זה לזה:

- **תצורה**, המתייחסת לממדים גאומטריים כמו גודל, צורה או התפשטות של שטחים בנויים;
- **ריכוז ורצף פנימי של שטחים בנויים**.

יישוב נחשב קומפקטי יותר, ככל שצורת המרקם העירוני שלו מעגלית יותר, ככל שיש בו פחות שטחים מדלגים והם מרוחקים פחות מהמרקם המרכזי, וככל שיש בו יותר רצף פנימי של שטחים בנויים.

היישובים מסווגים ל-10 אשכולות לפי ערך המדד, החל באשכול 1 הכולל את היישובים הקומפקטיים ביותר, ועד אשכול 10 הכולל את היישובים הקומפקטיים פחות. האשכולות אינם שווים בגודלם. החלוקה בוצעה באמצעות השיטה המביאה לשונות מינימלית של ערכי המדד בתוך האשכולות ולשונות מקסימלית בין האשכולות.

3.14. אפיון טופוגרפי בעיריות ומועצות מקומיות

הבסיס הגאוגרפי לחישוב מדד הטופוגרפיה הוא המרקם העירוני⁵³ של כל עירייה ומועצה מקומית, והוא שימש בסיס לחישוב מדד הקומפקטיות. על המרקם העירוני שורטטה רשת ריבועים ששטחם 25X25 מטרים, ולכל ריבוע חושבו שני נתונים מייצגים:

- א. גובה** – נמדד במטרים ומבטא את הגובה מעל פני הים.
- ב. שיפוע** – נמדד במעלות ומבטא את גודל הזווית שבין המישור האופקי לבין המדרון, על סמך קווי הגובה.

החישוב נעשה באמצעות תכנה מיוחדת למידע גאוגרפי ביחידת ה-GIS של משרד הפנים. על בסיס נתונים אלו בוצעו חישובים סטטיסטיים, ותוצאותיהם מפורטות בקובץ הנתונים.

⁵¹ ראו: מדד הקומפקטיות של עיריות ומועצות מקומיות 2006. פרסום מס' 1563, ירושלים (2014), באתר האינטרנט של הלמ"ס:

http://www.cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=109&CYear=2006&CMonth=1

⁵² עבור מועצות אזוריות, משרד הפנים משתמש במדידת הקומפקטיות על ידי ממוצע המרחקים בדרך הכביש הקצרה ביותר בין יישובי המועצה לבין מרכז התפקודי.

⁵³ ראו הגדרת המרקם העירוני בסעיף 3.13.

להלן הגדרות המשתנים המופיעים בקובץ הנתונים:

א. גובה

- א.1 **גובה מינימלי** – הגובה המינימלי מגובהי כל הריבועים שעל המרקם העירוני.
- א.2 **גובה מקסימלי** – הגובה המקסימלי מגובהי כל הריבועים שעל המרקם העירוני.
- א.3 **טווח הגבהים** – ההפרש שבין הגובה המקסימלי לבין הגובה המינימלי במרקם העירוני.
- א.4 **ממוצע הגבהים** – ממוצע הגבהים של כל הריבועים במרקם העירוני.
- א.5 **סטיית התקן של הגבהים** – סטיית התקן של הגבהים של כל הריבועים במרקם העירוני.
- א.6 **ציון התקן של סטיית התקן של הגבהים** – ציון תקן הוא משתנה מתוקן עם ממוצע אפס וסטיית תקן 1, ששומר על סדר המשתנה המקורי. התקנון נעשה עבור 197 המרקמים העירוניים.
- א.7 **דירוג סטיית התקן** – מקום 1 בדירוג: המרקם העירוני שסטיית התקן של הגבהים שבו היא הקטנה ביותר; מקום 197 בדירוג: המרקם העירוני שסטיית התקן של הגבהים שבו היא הגדולה ביותר.

ב. שיפוע

- ב.1 **שיפוע ממוצע** – ממוצע השיפועים של כל הריבועים במרקם העירוני.
- ב.2 **ציון תקן של השיפוע הממוצע** – ציון תקן הוא משתנה מתוקן עם ממוצע אפס וסטיית תקן 1 ששומר על סדר המשתנה המקורי. התקנון נעשה עבור 197 המרקמים העירוניים.
- ב.3 **דירוג רשות מקומית לפי השיפוע הממוצע** – כל הרשויות המקומיות מדורגות לפי השיפוע הממוצע של המרקמים העירוניים שלהן, מ-1 (בעלת השיפוע הממוצע הקטן ביותר) עד 197 (בעלת השיפוע הממוצע הגדול ביותר).

מדד הטופוגרפיה של כל רשות מקומית חושב כממוצע של ציון תקן של סטיית התקן של הגבהים במרקם העירוני (א.6) וציון התקן של השיפוע הממוצע במרקם העירוני (ב.2). משמעות הדבר היא שניתן משקל שווה לכל מאפיין טופוגרפי: לסטיית התקן של הגבהים ולשיפוע הממוצע. כל הרשויות המקומיות דורגו מ-1 עד 197 לפי ערך מדד הטופוגרפיה שלהן. כמו כן, כל הרשויות המקומיות סווגו לאשכולות מ-1 עד 10. האשכולות אינם שווים בגודלם. החלוקה בוצעה באמצעות השיטה המביאה לשונות מינימלית של ערכי המדד בתוך האשכולות ולשונות מקסימלית בין האשכולות.

3.15. עמדות הציבור כלפי נושאים שונים – מתוך הסקר החברתי 2014

הסקר החברתי מספק מידע מעודכן על תנאי החיים של האוכלוסייה בישראל ועל רווחתה. הסקר מורכב משני חלקים: החלק הראשון הוא גרעין קבוע, הכולל כ-200 שאלות קבועות (הנשאלות מדי שנה) במגוון תחומי חיים כגון בריאות, דיור, תעסוקה ומצב כלכלי; החלק השני מוקדש בכל שנה לנושא אחר (נושא שנתי מתחלף), והשאלות מתייחסות בהרחבה לנושא הנבחר. הסקר מבוסס על מדגם של בני 20 ומעלה. בלוחות מוצגים ממצאים מהסקר עבור ערים המונות 100,000 תושבים ויותר.⁵⁴

⁵⁴ ראו גם: הסקר החברתי 2014 – איכות הסביבה והון חברתי, באתר האינטרנט של הלמ"ס: http://www.cbs.gov.il/reader/?Mival=cw_usr_view_SHTML&ID=988

3.16. שימושי קרקע

שימושי הקרקע הם הדרכים שהאדם מנצל בהן את הקרקע: הסדרים, פעילויות ותשומות אנושיות לצורך ניצול, שינוי או שימור הקרקע. שימושי הקרקע מתייחסים למצב בהווה בניגוד לייעודי קרקע המתייחסים לשימוש עתידי. הגדרה זו מבוססת על ההגדרה המופיעה בתקן שפרסם האו"ם עבור סיווג של תכנית ועל תקן מערך קודים ארצי אחיד למיפוי תכניות ושימושי קרקע שהוכן במסגרת הוועדה הבין-משרדית למערכות מידע גאוגרפיות. המידע מעודכן לסוף שנת 2013.

יוצרה רשת תאים ארצית רציפה בגודל 100X100 מטרים, ובה הערך של שימוש הקרקע העיקרי בכל תא שטח. קיימים בשכבה 37 שימושי קרקע וכיסויי קרקע שקובצו ל-14 קטגוריות לפי פירוט זה:

שם הקטגוריה	שימושי הקרקע הנכללים בקטגוריה
מגורים	מגורים
חינוך והשכלה	חינוך והשכלה
בריאות ורווחה	בריאות ורווחה
שירותים ציבוריים	שירותי דת, חירום והצלה, שירותי מינהל ציבורי, בתי עלמין, שירות לציבור ללא אפיון
תרבות, פנאי, נופש וספורט	תרבות פנאי וספורט, מלונאות ואירוח כפרי
מסחר ומשרדים	מסחר ומשרדים, מסחר ומגורים במרכז עירוני
תעשייה	תעשייה
תשתית ותחבורה	תחנות תדלוק ושירותי דרך, מכלולי תחבורה מסילתית, מכלולי תחבורה אווירית, מכלולי תחבורה ימית, חשמל ותקשורת, סילוק פסולת, תשתיות רטובות סגורות, חניונים ותחנות מרכזיות, כבישים
מבנים חקלאיים	מתחמי גידול בעלי חיים, בתי צמיחה, מבנים חקלאיים ללא אפיון
גינון לנוי פארק ציבורי	גינון לנוי פארק ציבורי
יער וחורש	יער וחורש
מטעים	מטעים
גידולי שדה	גידולי שדה
אחר	כרייה וחציבה, חפירה ארכאולוגית, חפור מופר אחר, שיחים בתה ועשבוני, קרקע, אזור סלעי, גופי מים מלאכותיים, גופי מים טבעיים

בשכבה יש מידע עדכני ורציף על שימושי הקרקע במדינה,⁵⁵ וכן על שימושי הקרקע בעיריות ובמועצות המקומיות ביהודה והשומרון.⁵⁶ המידע מאפשר הפקת נתונים עבור כל תיחום גאוגרפי.

האחוזים עוגלו לפי ספרה אחת לאחר הנקודה העשרונית.

אם מופיע הערך "0" בשטח של שימוש קרקע נתון, ייתכן ששימוש הקרקע קיים, אך לא היו תאי שטח בגודל 100X100 מטרים ששימוש קרקע זה היה השימוש העיקרי בהם.

הנתונים הם עיבוד מחושב על שכבת שימושי קרקע רסטריית. אין להשתמש בהם לביצוע חישובים של מדידת שטחים של רשויות מקומיות. כמו כן, אין להשתמש בנתונים להסקה על שטחי הרשויות המקומיות או על שטח מדינת ישראל.

המידע על שטחי השיפוט הסטטוטוריים של הרשויות המקומיות מצוי במשרד הפנים.

⁵⁵ לא כולל מיפוי מחנות צבא ושטחים ביטחוניים.

⁵⁶ בשטחי יהודה והשומרון מוצגים נתונים על שימושי הקרקע רק בתחום השטח הבנוי של עיריות ומועצות מקומיות. לא מופו המועצות האזוריות בשטחי יהודה והשומרון.

הסברים והגדרות לשימושי הקרקע מוצגים במסמך "תקן מערך קודים ארצי אחיד למיפוי תכסיות ושימושי קרקע" שהוכן במסגרת הוועדה הבין-משרדית למערכות מידע גאוגרפיות בקישור: http://mapi.gov.il/gisForum/tzevet_technology/1.pdf

צפיפות אוכלוסייה לשטח בנוי למגורים (נפשות לקמ"ר)

הנתון חושב על ידי חלוקת האוכלוסייה ברשות מקומית לסוף שנת 2013 (נפשות) בשטח הבנוי למגורים ברשות (קמ"ר). הנתון על השטח הבנוי למגורים נקבע לפי השטח של שימוש הקרקע "מגורים" בשכבת שימושי הקרקע המעודכנת לסוף שנת 2013.

3.17. נספחים

3.17.1. איגודי הערים

איגודי הערים הוקמו על פי חוק איגודי הערים משנת 1955, לצורך מתן שירותים לרשויות מקומיות במסגרת שיתוף פעולה בין-מוניציפלי.

ב-2014 פעלו בישראל: 20 איגודי ערים לשירותי כבאות, 6 איגודי ערים לביוב ולמים, 5 איגודי ערים לתברואה, 3 איגודי ערים לשירות וטרינרי, 11 איגודי ערים לאיכות הסביבה, 4 איגודים לחינוך על-יסודי ואיגוד ערים אחד לבריאות.

3.17.2. ועדות לתכנון ולבנייה

בשנת 2014 פעלו 147 ועדות מקומיות ואזוריות לתכנון ולבנייה. הוועדה לתכנון ולבנייה, עוסקת בין שאר סמכויותיה, גם במתן היתרי בנייה במרחב התכנון שהיא פועלת בו. מרחב תכנון יכול לכלול גם שטח הנמצא מחוץ לתחום של רשות מקומית מסוימת.

3.17.3. מפתח יישובים במועצות אזוריות

קיימים 1,006 יישובים השייכים ל-54 מועצות אזוריות. בנספח ג מפורטים כל היישובים השייכים לכל מועצה אזורית.

מיון המועצות האזוריות בלוח הוא לפי סדר אלף-ביתי של שם המועצה האזורית.

4. מקורות

4.1. כללי

סמל יישוב, מחוז, מעמד מוניציפלי וועדה לתכנון ולבנייה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ יישובים בישראל בכתובת:

<http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2014/bycode.xls>

ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום גאוגרפיה וממ"ג (הנתונים נכונים לשנת 2006).

מרחק לגבול מחוז תל אביב

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום גאוגרפיה וממ"ג (הנתונים נכונים לשנת 2006).

4.2. דמוגרפיה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ יישובים בישראל בכתובת:

<http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2014/bycode.xls>, וכן עיבודים מיוחדים שבוצעו בגף לדמוגרפיה.

פטירות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום סטטיסטיקה של בריאות ותנועה טבעית (הנתונים נכונים לשנת 2014).

4.3. שכר ורווחה

מקבלי דמי אבטלה

טולידנו, א' (2015). מקבלי דמי אבטלה בשנת 2014. סקרים תקופתיים 266 ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

מקבלי קצבת זקנה ושירים, גמלת סיעוד, נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים

המוסד לביטוח לאומי, עיבודים מיוחדים שבוצעו במינהל המחקר והתכנון.

מבוטחים בקופות החולים, לפי קופה

כהן, ר' (2015). חברות בקופת חולים 2014. סקרים תקופתיים 271. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

השכר החודשי והשנתי הממוצע של שכירים והכנסה ממוצעת של עצמאים

רוזנברג, מ' (2014). שכר והכנסות מעבודה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים 2013. סקרים תקופתיים 272. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. מתפרסם באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי.

גמלת הבטחת הכנסה וקצבאות ילדים

המוסד לביטוח לאומי, עיבודים מיוחדים שבוצעו במינהל המחקר והתכנון.

4.4. חינוך

נתונים על ילדים בגנים הרשמיים והמוכרים, תלמידים ובתי ספר מבוססים על עיבודים מיוחדים מתוך קובצי מוסדות, תלמידים ומורים של משרד החינוך, שנעשו באגף חינוך, השכלה וכוחות הוראה בלמ"ס. אחוז הזכאים לבגרות ואחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות חושבו בלמ"ס, בתחום בינוי ורשויות מקומיות מתוך קובץ שהוכן בלמ"ס, באגף חינוך, השכלה וכוחות הוראה המבוסס על קבצים ממשרד החינוך.

4.5. בנייה ודירור

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי ורשויות מקומיות (הנתונים נכונים לחודש דצמבר 2014).

דירות למגורים לפי מרשם מבנים ודירות

הנתונים מבוססים על קובצי ארנונה של הרשויות המקומיות. עיבוד הנתונים מתבצע בלמ"ס באגף בכיר דמוגרפיה ומפקד.

4.6. תשתיות ושירותים עירוניים

כבישים, צינורות מים, ביוב ותיעול

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי ורשויות מקומיות (הנתונים נכונים לחודש דצמבר 2014).

פסולת

נתוני כמויות הפסולת ברשויות המקומיות מתקבלים בתחום חקלאות סביבה ואנרגיה בלמ"ס, מהרשויות המקומיות ומהאגף לפסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה. הנתונים עובדו ונזקפו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בתחום חקלאות וסביבה.

4.7. מים

דאובר, י' (2015). נתוני צריכת המים השפירים בתאגידי המים וברשויות המקומיות: דוח שנתי 2014.

תל אביב: רשות המים. מתפרסם באתר האינטרנט של רשות המים.

4.8. תחבורה

כלי רכב מנועיים

הנתונים מבוססים על קובץ מינהלי שנתי שמתקבל מדי שנה מרשות הרישוי שבמשרד התחבורה ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלמ"ס.

ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2015). *כלי רכב מנועיים 2014*. פרסום מס' 1607. ירושלים: המחבר. פורסם באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת:

http://www.cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=13&CYear=2014&CMonth=12

תאונות דרכים עם נפגעים

הנתונים מבוססים על קובץ מינהלי שמתקבל מדי חודש ממשטרת ישראל, מטויב ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

פרטים נוספים על תאונות דרכים עם נפגעים ראו: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2015). *תאונות דרכים עם נפגעים 2014*, חלק א: סיכומים כלליים. פרסום מס' 1611. ירושלים: המחבר. פורסם באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת:

http://www.cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=14&CYear=2014&CMonth=1

נתונים נוספים בנושא תחבורה ברמת יישוב, ניתן למצוא באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת:

http://www.cbs.gov.il/reader/archive/archive_h_new.html

4.9. נתוני ביצוע התקציב

משרד הפנים, האגף לביקורת ברשויות מקומיות, עיבודים מיוחדים מתוך מערכת נתונים כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות 2014.

4.10. חיובי ארנונה לפי סוג נכס

משרד הפנים, האגף לביקורת ברשויות מקומיות, עיבודים מיוחדים מתוך מערכת נתונים כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות 2014.

4.11. מדד חברתי-כלכלי

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2013). *אפיון יחידות גאוגרפיות וסיווג לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2008*. פרסום מס' 1530. פורסם באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת:

http://www.cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=100&CYear=2008&CMonth=1

4.12. מדד פריפריאליות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2008). *הודעה לעיתונות מס' 160/2008. מדד הפריפריאליות של רשויות מקומיות 2004 – פיתוח חדש*. פורסם באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת:

http://www.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=200824160

4.13. מדד קומפקטיות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2014). מדד הקומפקטיות של עיריות ומועצות מקומיות 2006. פרסום מס' 1563. פורסם באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכתובת:
http://www.cbs.gov.il/webpub/pub/text_page.html?publ=109&CYear=2006&CMonth=1

4.14. אפיון טופוגרפי בעיריות ובמועצות מקומיות

משרד הפנים, אגף מחקר ומידע ויחידת ממ"ג, עיבודים מיוחדים בשיתוף פעולה עם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה – אגף בכיר מתודות סטטיסטיות (הנתונים נכונים לשנת 2006).

4.15. עמדות הציבור כלפי נושאים שונים – מתוך הסקר החברתי 2014

הנתונים מבוססים על סקר שנערך בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועל עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום הסקר החברתי (הנתונים נכונים לשנת 2014).
למידע מפורט יותר ראו גם: הסקר החברתי 2014 – איכות הסביבה והון חברתי, באתר האינטרנט של הלמ"ס:
http://www.cbs.gov.il/reader/?Mlval=cw_usr_view_SHTML&ID=988

4.16. שימושי קרקע

תחום גאוגרפיה וממ"ג בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים המבוססים על מידע ממרשמים מנהליים מעוגנים הקיימים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (מרשם דירות ומבנים, מרשם עסקים ומרשם התושבים), שכבות מידע גאוגרפיות שהתקבלו ממשרדים ממשלתיים, מארגונים לא ממשלתיים ומגופים פרטיים ומידע מאורתופוטו לשם טיוב שכבת היערות.
מקורות המידע הם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המרכז למיפוי ישראל, הקרן הקיימת לישראל, חברת "מפה", משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, משרד החינוך, מגן דוד אדום והרשות הארצית לכבאות והצלה.
(הנתונים נכונים לשנת 2013).

5. שיטות

5.1. כללי

דת רוב האוכלוסייה ברשות המקומית

בפרופיל מוצגים ארבעה סוגי תבניות לפירוט דת האוכלוסייה, לפי הרכב דת האוכלוסייה ברשות כמפורט להלן:

1. ברשויות עם רוב של אוכלוסייה יהודית מוצגים "יהודים ואחרים" ו"יהודים". כל אחת מהקבוצות מחושבת כאחוז מסך כל האוכלוסייה (פרופיל זה מוצג אם אחוז האוכלוסייה היהודית מסך כל האוכלוסייה גדול מ-96%).

2. ברשויות עם אוכלוסייה מעורבת מוצגים "יהודים ואחרים", "יהודים", "ערבים", "מוסלמים", "נוצרים" ו"דרוזים". כל אחת מהקבוצות מחושבת כאחוז מסך כל האוכלוסייה (פרופיל זה מוצג אם אחוז האוכלוסייה היהודית מסך כל האוכלוסייה קטן/שווה ל-96%).

3. ברשויות עם רוב של אוכלוסייה ערבית מוצגות שתי תבניות:

א. "ערבים" ו"מוסלמים". אוכלוסייה ערבית מוצגת כ-100%, ואוכלוסייה "מוסלמית" מחושבת כאחוז מסך כל האוכלוסייה הערבית (פרופיל זה מוצג אם אחוז ה"מוסלמים" מסך כל האוכלוסייה הערבית גדול/שווה ל-96%).

ב. "ערבים", "מוסלמים", "נוצרים" ו"דרוזים". אוכלוסייה ערבית מוצגת כ-100%, יתר הקטגוריות מחושבות כאחוז מסך כל האוכלוסייה הערבית (פרופיל זה מוצג אם אחוז ה"מוסלמים" מסך כל האוכלוסייה הערבית קטן מ-96%).

5.2. דמוגרפיה

יחס תלות

היחס בין האוכלוסייה הנתמכת לבין האוכלוסייה התומכת מוצג כשיעור לאלף ומחושב לפי הנוסחה:

$$1000 * \left\{ \frac{(\text{בני } 0-19) + (\text{בני } 65+)}{(\text{בני } 20-64)} \right\}$$

ריבוי טבעי

שיעור ריבוי טבעי ל-1,000 תושבים בכל רשות מקומית חושב לפי אוכלוסייה ממוצעת.

5.3. בנייה ודירור

מספר דירות למגורים לפי מרשם מבנים ודירות

מקור הנתונים הוא מרשם מבנים ודירות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה המבוסס על קובצי הארנונה של הרשויות המקומיות. לכל נכס החייב בתשלומי ארנונה רשומה נפרדת. מקבצים אלה מנוכים בשלב הראשון כל הנכסים שאינם משמשים למגורים על פי הגדרת הרשות. בהקשר זה יש לציין כי רוב המוסדות, כמו בתי אבות, מעונות סטודנטים ופנימיות תיכוניות שמתגוררים בהם דיירים, אינם מוגדרים בדרך כלל נכסים למגורים. בכל יישוב מתקבלות התוצאות של ספירות הנכסים המשמשים למגורים (בירושלים הנתונים כוללים את מזרח העיר).

5.4. תשתיות ושירותים עירוניים

פסולת

נתוני כמויות הפסולת מתקבלים מהרשויות המקומיות. נתונים חסרים התקבלו בלמ"ס מאגף פסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה.

עבור רשויות שלא דיווחו ללמ"ס ושלא דיווחו למשרד להגנת הסביבה, בחישוב נתונים מסכמים לפי מעמד מוניציפלי, נזקפו נתונים חסרים בעזרת מודל זקיפה שנבנה בלמ"ס בשיטת ה-Hot-Deck. הזקיפה מבוססת על "השכן הקרוב ביותר" להשלמת הערך החסר לפי צורת היישוב, האשכול החברתי-כלכלי והמחוז או לפי נתוני שנים קודמות. החישוב לשנת 2014 מבוסס על ממוצע אוכלוסייה בשנת 2014.

מגבלות הנתונים וקריטריונים לפרסום

הרכב הפסולת המדווחת עבור כל יישוב אינו אחיד. יש יישובים שכוללים רק חלק ממרכיבי הפסולת המוצקה. בפרופיל של כל רשות מקומית מוצגים נתונים שנאספו על ידי הלמ"ס ועל ידי המשרד להגנת הסביבה, ואילו בפרופילים: כלל ארצי, סך כל העיריות, סך כל המועצות המקומיות וסך כל המועצות האזוריות, נתוני הפסולת מבוססים על נתונים שנאספו על ידי הלמ"ס, על ידי המשרד להגנת הסביבה ועל נתונים זקופים. הערה: נתוני הפסולת כוללים פסולת למחזור.

5.5. התקציב הרגיל

הכנסות של הרשות מארנונה למגורים – שיטת חישוב

5.5.1. יחס גבייה ב-% לכלל החיובים למגורים = (סה"כ גביית ארנונה למגורים בשנת הדוח חלקי סה"כ חיובים נטו של ארנונה למגורים) $100X$.

5.5.2. סה"כ גביית ארנונה למגורים בשנת הדוח = גבייה השנה + גביית פיגורים.

5.5.3. סה"כ חיובים נטו של ארנונה למגורים = יתרה לתחילת שנה + חיוב בשנת החשבון + הפחתת פטורים, שחרורים והנחות + העברה מחובות מסופקים/לחובות מסופקים.

5.5.4. חיוב בשנת החשבון (למגורים) = חיוב ראשוני + חיוב ריבית והצמדה על שוטף + חיוב ריבית והצמדה בגין חובות קודמים + חיוב נוסף/ביטול נוסף.

5.5.5. סה"כ פטורים, שחרורים והנחות (למגורים) = פטורים שנה שוטפת + פטורים שנים קודמות + מחיקת חובות/חובות אבודים + הנחות על פי דין + הנחות על פי ועדה + הנחות מימון.